

Světlik

svět libereckých knihoven

*bách po odpadnutí vod první suchá země i na temeni Ještěda.
na, usedají do stínu platanů a jejich urputné vzezření se stává mírným.
jí nazdarbůh. Být básníkem, to není jenom tak. Slunko bylo u samého západu a svatojánní broučci vstávali.
Oh, moje Mañon! Byl pozdní večer – první máj, večerní máj – byl lásky čas.
to be done.
ler Fall ist.*

Češi ve Švýcarsku, Švýcaři v Čechách



Ráda bych zmínila počínající spolupráci mezi knihovnami v Liberci a St. Gallen z trochu jiného hlediska, než se dále dočtete uvnitř čísla.

V září loňského roku jsme vyjeli do neznáma. Neznámá země, neznámé město, neznámí lidé. Studené a bohaté Švýcarsko, řeknete si. Možná. Nicméně když jsme dorazili do St. Gallen ráno v 5 hodin 15 minut, čekali na nás. Naši hostitelé, kteří nás v té době vůbec neznali. Vzali nás na snídani, postarali se o nás do té doby, než jsme se mohli ubytovat v hotelu. Řeknete si, to je přece normální, že? Tak úplně asi ne, podotýkám, že to bylo navíc v neděli, kdy si každý rád pospí.

Věnovali se nám každou minutu nabitého programu. Zajistili i ty nejmenší detaily, abychom prožili ve Švýcarsku intenzivní týden. Viděli jsme mnoho zajímavých věcí, sledovali jsme nejen ty knihovnické. Po návratu domů jsme věděli, že na oplátku přijedou oni k nám. Za dlouho, ale to dlouho uplynulo docela rychle. Připravili jsme pro ně také obsáhlý program, i oni se mohli seznámit s knihovnami, muzei a naší kulturou nejen v Liberci, ale i v regionu a v Praze. Zajímali se o nás, ptali se na spoustu věcí. Případalo jim úžasné, že máme Knihovní zákon. Ve Švýcarsku o něj teprve usilují.

Poznali jsme je i z lidské stránky, společně s nimi jsme se na naše zašmouraná městská i jiná zákoutí dívali jinýma očima. Nekritizovali, spíše srovnávali, mnohdy se divili, také obdivovali, brali si inspiraci. Všimli si věcí, které my už nevidíme. Je důležité znát názor druhého člověka, cizince, poznat jeho myšlení. Svým názorem nám může pomoci překonat nechuť něco měnit.

Desátého května přijedou opět. Na konferenci, kde budou přednášet o švýcarském knihovnictví, se bude jistě hodně diskutovat. My i oni máme o čem hovořit, je nutné si porovnat naše a jejich možnosti – možná se někdy pouze vymlouváme, že něco nejde. Kvůli financím, kvůli nevůli něco řešit, kvůli naší neznalosti... Dělají mnoho činností jinak – můžeme se inspirovat? Nebo nemáme na to, abychom naši práci dělali lépe? Věřím, že ano.

Spolupráce je hezké slovo. Co ale znamená? Opět je to „jenom“ práce, mnohdy i práce navíc, velmi náročná. Je to ale práce, kterou nedělám sám, spolupracuji s někým, kdo má o vzájemné kontakty a výměnu zkušeností zájem. Do spolupráce vkládáme i empatii, pochopení pro podmínky toho druhého. Můžeme-li spolupracovat, děláme svou práci lépe, více se nad ní zamýšlíme, jsme k sobě náročnější.

Pokud je tohle výsledkem mezinárodní spolupráce, myslím, že je to hodně. Díky projektu **„Výměna zkušeností v oblasti veřejné správy, služeb občanům a rozvoje venkova mezi kantonem St. Gallen a Libereckým krajem“** máme možnost spolu – pracovat. Ta spolu-práce není vůbec formální, a to je dobře.

Mgr. Blanka Konvalinková
ředitelka

Obsah



SVĚT libereckých knihoven.....	2
<i>Z knihovny.....</i>	<i>2</i>
<i>Studijní návštěva knihovnických kolegů ze Švýcarska.....</i>	<i>2</i>
<i>Pobočka Kunratická.....</i>	<i>6</i>
<i>V liberecké knihovně si můžete vypůjčit e-knihu.....</i>	<i>7</i>
<i>L jako Legislativa.....</i>	<i>9</i>
<i>Akce v knihovně.....</i>	<i>11</i>
<i>Ples v liberecké knihovně.....</i>	<i>11</i>
<i>Představujeme literární projekt knihovny.....</i>	<i>14</i>
<i>Shakespearovy znělky znějí blízce a velmi současně.....</i>	<i>15</i>
<i>Lahodná vteřina – autorský recitál Stanislava Kubína.....</i>	<i>18</i>
<i>2012 UK celebrates.....</i>	<i>19</i>
<i>Tvoří knihovníci.....</i>	<i>22</i>
<i>K. Trojanová: Nomen omen.....</i>	<i>22</i>
<i>Z regionu.....</i>	<i>23</i>
<i>Knihovny v novém a v bezpečí.....</i>	<i>23</i>
<i>Znovuotevření knihovny v Dětrichově u Frýdlantu.....</i>	<i>25</i>
SVĚT veletrhů a soutěží.....	26
<i>Výsledky X. ročníku literární soutěže „Řekni mi, co čteš“.....</i>	<i>26</i>
<i>Máj – měsíc poezie.....</i>	<i>27</i>
<i>Nisa – řeka, která nás spojuje.....</i>	<i>28</i>
SVĚT souvislostí.....	29
<i>Dialekt a německá literatura z Českolipska do r. 1945 LX.....</i>	<i>29</i>
SVĚT libereckých autorů.....	31
<i>J. Janáček: Kašpárkoviny – Uloupený rubín.....</i>	<i>31</i>
<i>E. Klučár: Poezie.....</i>	<i>32</i>
<i>V. Franc: SMSka.....</i>	<i>33</i>
<i>V. Liška: Dáma z jezera.....</i>	<i>36</i>
SVĚT mladé literatury.....	39
<i>V. Smutná: Není zahrada, jako zahrada.....</i>	<i>39</i>
<i>K. Férová: Básně 2.....</i>	<i>41</i>
<i>V. Vacátko: Literární klub.....</i>	<i>42</i>
SVĚT kritického myšlení.....	45
<i>O. Hejnic: M. Sekyra: Úvozy.....</i>	<i>45</i>
<i>O. Hejnic: Bohumil Nuska: Malé příběhy.....</i>	<i>46</i>
SVĚT Kruhu libereckých autorů.....	48

Redakční rada:

Marek Sekyra [KAL]

Blanka Konvalinková, Jaroslava Starcová, Libor Schiffner [KVK]

Tento projekt se koná za finanční podpory MK ČR a Statutárního města Liberec.

Vydává Krajská vědecká knihovna v Liberci [KVK] spolu s Kruhem autorů Liberecka [KAL] jako účelový tisk.

Tisk Geoprint Liberec, www.geoprint.cz

Evid. č. MK ČR 14407 ISSN 1214 - 2751



Z knihovny

Studijní návštěva knihovnických kolegů ze St. Gallen v Liberci, Libereckém kraji a v Praze

Knihovníci z knihovny Kantonsbibliothek Vadiana ve švýcarském St. Gallen navštívili na konci února své kolegy z Krajské vědecké knihovny v Liberci. Jejich studijní cesta byla součástí projektu *„Výměna zkušeností v oblasti veřejné správy, služeb občanům a rozvoje venkova mezi kantonem St. Gallen a Libereckým krajem“*, který

je financován z grantu Fondu Partnerství v rámci Programu švýcarsko-české spolupráce Centra pro zahraniční pomoc Ministerstva financí ČR.

Program byl zahájen v pondělí 20. 2. 2012 v Krajské vědecké knihovně v Liberci, kde jsme našim kolegům představili historii města a také historii knihovny. Při promítnutí krátkého dokumentu jsme si připomněli průběh stavby liberecké knihovny včetně synagogy. Ojedinělou stavbu a interiér synagogy si naši hosté také prohlédli během exkurze knihovnou. Následovaly tři prezentace popisující regionální knihovnictví v Libereckém kraji, přeshraniční spolupráci v Euroregionu





Nisa a elektronické databáze a tzv. vzdálené přístupy – jejich prohlížení z domova. Po polední přestávce jsme společně navštívili Severočeské muzeum v Liberci a jeho bohatou knihovnu, známou badatelům, ale dosud téměř skrytou před zraky veřejnosti. Švýcarští hosté obdivovali obnovenou mozaiku výtvarníka Kaplického i expozici skla a skleněných výrobků.

Přednášky druhého dne jsme zahájili ukázkami vzácných tisků z fondů knihovny a prezentací o historii českých a německých knihoven v Liberci a okolí. Pokračovali jsme pak informacemi o získávání grantů a dotací a dopolední blok přednášek jsme uzavřeli popisem sociálních sítí v knihovnách a praktickými informacemi o využití Facebooku v liberecké knihovně. Závěr dopoledne jsme věnovali předvedení čteček a jejich provozu.

Odpoledne nás čekal opět pestrý program, který jsme zahájili ve vzorkovně skla a bižuterie jabloneckého podniku Preciosa. Nadace Preciosa každoročně finančně podporuje naši knihovnu příspěvkem na zakoupení databází. Přesunuli jsme se do Městské knihovny



Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

v Jablonci, kde už nás očekával pan ředitel i malé občerstvení. Knihovnu jsme si prohlédli do všech detailů a po diskusi jsme přešli do Muzea skla a bižuterie, kde nás už očekávala paní ředitelka, s kterou jsme prošli všechny výstavní plochy a v rekonstruovaném muzeu se mezi krásou českého





skla, křišťálu a třpytivé bižuterie cítili opravdu dobře. Prohlídku jsme zakončili v malé specializované knihovně muzea. Ale to ještě nebylo všechno, v plánu jsme měli odjezd do Semil, kde



v bývalém kině Jitřenka bylo nově zřízeno a vystavěno středisko kulturního

dění KKK – Kino, Knihovna, Kavárna. Zde se zvědaví hosté dozvěděli o výstavbě knihovny a o provozu a vzájemném doplňování tří organizací. Švýcaři se podívovali, že v tak malém městě může tak dobře knihovna prospívat a sloužit prakticky všem obyvatelům bez rozdílu věku. Podívali jsme se i do velmi pohodlně vybaveného kina. Po návratu do Liberce nás čekalo ještě divadelní představení známého muzikálu Sugar.

Třetí den byl již dnem návratu pana ředitele Cornela Dory a jeho zástupce Bernharda Bertelmanna do St. Gallen. Odpoledne je čekal zpáteční let z Prahy do Zürichu. Předtím však s námi absolvovali celý společný program v Praze. Zahájili jsme jej návštěvou impozantní budovy Národní technické knihovny v Dejvicích. Průvodcem nám byl



přímo ředitel NTK pan Marin Svoboda. Absolvovali jsme s ním prohlídku barevně fascinujících interiérů knihovny včetně zákulisí, strojoven a místnosti vzduchotechniky. Švýcarům se tato návštěva nejmodernější knihovny v ČR velmi líbila a pan ředitel na ně udělal opravdový dojem. Futuristické interiéry NTK jsme po polední pauze vyměnili za barokní prostory Klementina, v Národní knihovně nás krátce přijal její generální ředitel a pak už jsme se přesunuli do zrekonstruovaných prostor bývalé STK, kde nyní sídlí Knihovnický institut. V podání Dr. Richtera, předsedy Svazu knihovníků a informačních pracovníků, si švýcarští hosté vyslechli výklad o systému knihovnictví v České republice a o síti knihoven. Aktivně diskutovali o rozdílech mezi švýcarským a českým systémem a způ-

soby knihovnické práce. Poté jsme se věnovali přednášce Mgr. Zlaty Houškové o systému vzdělávání knihovníků, což byl opět námět k diskusi. V rámci návštěvy historického Klementina jsme ještě absolvovali prohlídku krásných prostor Zrcadlové kaple, barokní knihovny a studovny.

Po odjezdu dvou kolegů na letiště jsme ještě stihli návštěvu a prohlídku Městské knihovny v Praze, seznámení s jejím provozem a digitalizovanými fondy.

Během dvou dnů vyslechla švýcarská delegace (dva členové vedení, dva praktikanti) prezentace o službách a aktivitách liberecké knihovny – těmi jsou přeshraniční spolupráce v Euroregionu Nisa, regionální knihovnictví v Libereckém kraji, elektronické databáze, dotace a granty, elektronické

služby, kulturní a vzdělávací činnost apod. V dalších dnech pak skupina švýcarských a českých knihovníků navštívila další knihovny v regionu – Knihovnu Severočeského muzea, Univerzitní knihovnu TUL, Městskou knihovnu v Jablonci n. Nisou, Městskou knihovnu Semily, Knihovnu Muzea skla a bižuterie v Jablonci n. Nisou.

Jeden den byl věnován návštěvě Prahy. S velkým úspěchem se setkala prohlídka Národní technické knihovny – jedné z nejnovějších a nejmodernějších knihoven u nás – kde se nás ujal přímo ředitel instituce Ing. Martin Svoboda. V Národní knihovně ČR



knihovníci vyslechli informace o projektu Národní digitální knihovny, z úst PhDr. Víta Richtera, ředitele Knihovnického institutu NK ČR, zazněla prezentace s názvem Stav knihovnictví v České republice a v závěru Mgr. Zlata Houšková pohovořila o systému vzdělávání knihovníků v ČR. Z Prahy se do Liberce vraceli pouze praktikan-ti, vedení knihovny odcestovalo zpět do Švýcarska.

Následující tři dny „praktikanti“ Brigitta Baltensweiler a Martin Bilgeri

spolu s tlumočnicí paní Janou Königovou absolvovali praktické seznámení s chodem liberecké knihovny. Podívali se nejen na pobočku naší knihovny, ale využili i možnosti exkurze v Univerzitní knihovně TUL.

V sobotním shrnutí celého programu a vzájemné výměně zkušeností jsme ještě společně hovořili o programech, které liberecká knihovna nabízí veřejnosti, včetně kulturních a vzdělávacích akcí. Naši kolegové ze St. Gallen si odsud odnesli poznatky o tzv. „hybridní knihovně“, tedy knihovně, která v sobě spojuje hned několik funkcí – zastupuje zároveň městskou, krajskou i vědeckou knihovnu a k tomu plní regionální funkce v celém rozsahu. Oproti čistě vědecké st. gallenské Vadianě působí liberecká knihovna otevřeně a vstřícně, na druhou stranu se s ní však nemůže rovnat ohledně dokumentace a péče o nesčetné vzácné tisky, inspirovat se můžeme typickou švýcarskou pořádkumilovností a pečlivostí.

Součástí výše zmíněného projektu již byla studijní cesta zástupců liberecké knihovny do St. Gallen v září 2011, ukončen bude celostátním seminářem o švýcarském knihovnictví, který proběhne 10. května letošního roku.

Blanka Konvalinková

Pobočka Kunratická

V sobotu 26. listopadu 2011 proběhl na pobočce Krajské vědecké knihovny na Kunratické (jde o pobočku, která je umístěna přímo v budově školy Aloisina výšina) slavnostní Den otevřených



ní chodu oddělení pro dospělé. Změny nastaly i v oddělení pro dospělé. Knížky byly rozděleny podle témat, takže nyní čtenáři lépe najdou knihy svého oblíbeného žánru, ať již jde o četbu pro ženy nebo válečnou a špionážní pro pány. Již nyní máme díky anketě spokojenosti čtenářů, která v listopadu proběhla na pobočkách Krajské vědecké knihovny, první ohlasy. Zatím veskrze pozitivní a pochvalné. Knihovna Kunratická je již druhou pobočkou, kterou se nám v letošním roce povedlo „vylepšit“, první byla knihovna v Ruprechticích, takže doufám, že nám vydrží elán i nadále, neboť máme ještě další čtyři pobočky, které také volají po modernizaci a úpravách.

Andrea Hrušovská

dveří. A bylo na co se dívat. Škola v létě a zkraje podzimu rekonstruovala budovu a měnila okna. A tak i naše knihovna dostala krásná nová okna. Při té příležitosti došlo i na upravení a přestěhování vnitřních prostor knihovny, neboť ta si to zasloužila již před mnoha lety. Pouze obavy z časové a fyzicky náročného stěhování a dlouhého zavření knihovny to zatím brzdily. Ale s výhledem na lepší čtenářské prostory jsme se do stěhování pustili. A je třeba říct, že výsledek rozhodně za všechnu práci a snahu stál. Podařilo se nám (snad to není neskromné říct) ze stávajících prostor vytěžit maximum a vytvořit i částečně oddělenou dětskou knihovnu, která dá dětem dostatek soukromí na čtení i zábavu a umožní paní knihovnici pořádat akce pro děti bez narušová-

V liberecké knihovně si můžete vypůjčit e-knihy



Máte rádi nejenom tištěné, ale i elektronické knihy? Liberecká knihovna má pro vás dárek – nově si můžete číst v **kolekci e-knih**, která obsahuje více než 3 600 titulů z oblasti odborné i krásné literatury. Některé tituly knihovna zakoupila, jiné – jako např. soubor děl krásné literatury – pochází z projektu Gutenberg nebo jiných iniciativ.

Knihy je možné prohlížet online, ale také „vypůjčit“, tzn. že knihu si čtenář stáhne a může ji studovat offline na vlastním PC. Po vypršení „výpůjčny



lhůty“ systém knihu automaticky „vrátí“ a uvolní pro další případné čtenáře.

Službu provozuje firma EBSCO, od které již naše knihovna nabízí rozsáhlou multioborovou databázi Academic Search Complete. Registrovaní čtenáři mohou do kolekce e-knih velmi jednoduše vstupovat vzdáleně přes Čtenářské konto (záložka Zdroje) z pohodlí

schránku a instalovat software Adobe Digital Editions včetně DRM (vše lze provést velmi snadno podle instrukcí EBSCOhost v průběhu stahování první e-knihy).

Další novou službou ze světa elektronických knih je **eBooks on Demand – e-knihy na objednávku (EOD)**. Díky této službě si mohou uživatelé objed-



domova, neregistrovaní čtenáři se mohou připojit a online prohlížet z prostor knihovny. Záznamy o e-knihaích budou také v brzké době dostupné v katalogu knihovny.

Prohlížení online je velmi jednoduché a neklade na uživatele a jeho PC žádné další požadavky. Pokud si chce zájemce knihu „vypůjčit“, je nutné založit si v systému EBSCO svou

nat digitalizaci jakékoliv knihy z fondu liberecké knihovny, která není chráněná autorským právem, tj. knihy vydané v letech cca 1500 až 1910, a u nichž prokazatelně uplynulo 70 let od smrti autora.

Liberecká knihovna funguje jako zprostředkovatel a poskytovatel dokumentu, vyřízení veškeré agendy včetně samotné digitalizace probíhá v Národní



technické knihovně, která je přímo zapojena do projektu **eBooks on Demand – A European Library Network (EOD)**. Nejedná se o projekt nový, už v roce 2006 jej iniciovala Univerzitní knihovna v Innsbrucku, která je i jeho koordinátorem. V současné době službu nabízí 32 knihoven z 12 evropských zemí včetně ČR.

Jedná se o službu placenou – zájemce uhradí 200 Kč manipulační poplatek a 4 Kč za každou naskenovanou stranu. Knihy jsou skenovány na speciálním knižním skeneru s vysokým rozlišením. Vznikne ucelený elektronický dokument ve formátu PDF s plným textem. Dokumenty, které to typem písma a kvalitou tisku umožňují, jsou zpracovávány technikou OCR, je možné tak dokonce v textu vyhledávat. Digitální dokument získává uživatel a následně (po uplynutí ochranné lhůty) též knihovna.

Více informací o projektu: <http://www.techlib.cz/cs/787-eod-ebooks-on-demand/>

Dana Petrydesová

L jako Legislativa

V tomto pokračování naší knihovnické abecedy jsme narazili na písmeno, které může znamenat ledacos. Téma, které jsme pro tentokrát vybrali, neskrývá žádné tajemné oddělení, ale spíše všudypřítomnou a ne vždy opévanou realitu fungování knihoven jako instituce poskytující veřejné knihovnické a informační služby.

Necháme-li tedy hádanek, můžeme se rovnou pustit do povídání o legislativě v knihovně, a jak správně tušíte, bude to velká legrace, neboť jde o tematiku nesmírně vtipnou. Nejprve se letmo zmiňme o normách a předpisech, které bezprostředně ovlivňují samotný chod knihovny, a poté také o tom, jak jsou nejrůznější legislativní dokumenty v knihovně dostupné.

Stěžejním legislativním dokumentem, který se zabývá knihovnami, je zákon 257/2001 Sb. o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon) spolu s návaznými prováděcími předpisy. Je to dokument, který upravuje základní pravidla pro poskytování těchto služeb, vymezuje základní pojmy a stanoví přehled základních služeb, které mají být poskytovány zdarma. Nahlédneme-li do §4, vidíme, že se jedná o zpřístupňování knihovních dokumentů z knihovního fondu knihovny nebo prostřednictvím meziknihovních služeb z knihovního fondu jiné knihovny, poskytování ústních bibliografických, referenčních a faktografických informací a rešerší, zprostředkování informací z vnějších informačních zdrojů, zejména informací ze státní správy a samosprávy a umožnění přístupu k informacím na internetu, ke kterým má knihovna bezplatný přístup. Ostatní služby mohou být, vždy ale na základě skutečně vynaložených nákladů, zpoplatněny. Zákon dále pojednává o systému knihoven, o jejich jednotlivých druzích, stanoví způsob evidence knihoven, náležitosti, které musí knihovna splnit, má-li být řádně zaregistrována,



pojednává o ochraně a revizi knihovního fondu a také o meziknihovních službách.

Významným faktorem ovlivňujícím poskytované služby knihovny je dále autorské právo. Zákon 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) stanoví podmínky, za kterých může být

ny odvádějí za uskutečněné absenční výpůjčky a realizované kopie poplatky kolektivnímu správci.

K nesmírně důležitým předpisům patří zákony upravující problematiku povinného výtisku, tzn. výtisku, který je nakladatel povinen odeslat určeným knihovnám. Dané knihovny tak získávají na základě zákona 37/1995 Sb. o neperiodických publikacích produkci všech (Národní knihovna v Praze, Moravská zemská knihovna v Brně, Vědecká knihovna v Olomouci) nebo případně pouze regionálních (příslušné krajské knihovny) nakladatelů vydávajících zákonem specifikované neperiodické publikace a kompletní produkci periodik na základě zákona 46/2000 Sb. o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon).

Mezi další významné legislativní dokumenty patří např. zákony 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím a 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, dále také předpisy, normy, nařízení a dokumenty, které se týkají platových poměrů, požární ochrany, státní informační politiky apod. nebo také např. Listina základních práv a svobod.

Pokud jde o legislativní dokumenty, které nabízí Krajská vědecká knihovna v Liberci, dostupné jsou nejrůznější zdroje počínaje Sbírkou zákonů, přes texty zákonů v úplném znění, komentáře, judikatury či řadu právnických učebnic v tištěné podobě, po přístup do elektronické databáze ASPI. Řada čtenářů k nám často v dobré víře přichází s dotazy a požadavky,



nakládáno s autorskými díly, a to ať už jde o výpůjčku, kopírování či skenování, nebo v současnosti aktuálně o elektronické dodávání dokumentů, digitalizaci na objednávku či zpřístupnění e-knih. Pro knihovny je důležitá zejména knihovní licence v §37, která specifikuje možnosti absenční a prezenční výpůjčky a zhotovení rozmnoženin. Knihov-

kteří leckdy poměrně značně překračují kompetence knihovníka. Obvykle nebývá problém doporučit relevantní zdroj informací, vyhledat či zpřístupnit potřebné dokumenty, ale požaduje-li

uživatel výklad vybrané pasáže daného zákona, dostává se knihovník do pozice, v níž supluje právníka.

Lukáš Fogl

Akce v knihovně

Ples v liberecké knihovně



14. ledna 2012 se v Krajské vědecké knihovně v Liberci konal ples, historicky první ples v této budově. Očekávání byla velká, rovněž obavy z průběhu byly nemalé, netušili jsme, co nás čeká. Knihovnu v Liberci mnozí z vás znají, ples se nekonal v půjčovnách, ale ve veřejných prostorách, tedy v sále, na galeriích (tam se běžně pořádají

výstavy) i v prostoru čítárny na podlaží -1. Tam jsme umístili hlavní taneční „parket“. Objednali jsme dvě kapely a jednoho „dýdžeje“, kapely rozdílného zaměření, jedna více jazzová, druhá více populární, se během večera střídaly.

V průběhu plesu se představily tři taneční soubory: skupina scénického tance Parau-Parau předvedla choreografii Sóló pro knížky, soubor historických tanců Villanella ukázal svůj půvab při provedení italských renesančních tanců a Jizerský bodlák měl úspěch s tanci skotskými.

Bylo sympatické, že takřka ve všech uskupeních jsme měli zástupce z řad pracovníků knihovny. Tím získal ples téměř rodinnou atmosféru. Ostatně i některé další činnosti jsme zvládli „svépomocí“ – třeba moderování a losování vstupenek, službu v šatně nebo pořadatelské povinnosti u vchodu. Ples byl nekuřácký, pro pár lidí nevýhoda, ale pro většinu úleva.

Občerstvení obstarala na dvou místech firma, která má pronajaté prostory naší kavárny, tudíž to také nebyl nikdo cizí.

Využili jsme pomoc neziskové Liberecké občanské společnosti, hlavně při přípravě a stěhování stolů v sobotu





před plesem a v neděli po něm. Příprava plesu byla náročná, ale podle ohlasů veřejnosti lze soudit, že se večer vydařil a všichni účastníci se dobře bavili. Každý z nich si pochvaloval hezké prostředí, přátelskou atmosféru a bohatý program. Stížnost byla pouze na diskotéku ve 4. patře – že byla příliš krátká...

Pořádáním plesu jsme si opět ověřili, že do knihovny se tanec hodí, je to jeden ze způsobů, jak dát najevo, že knihovna existuje a že se v ní děje zase něco nového, zajímavého. Už teď máme rezervace vstupenek na příští rok!

Blanka Konvalinková

Představujeme literární projekt knihovny

Motto:

„Když vidím malé děti od čtyř do pěti let naboru, tak mě u nich překvapuje ta frenetická potřeba jazyka, jak milují slova, jak jsou šťastné, když najdou nové slovo. Myslím tedy, že dětská literatura má mít ten nejbohatší a nejkypřejší jazyk. Odnese-li si dítě málo slov z dětství, bude jich znát málo po celý život.“

Karel Čapek

Motto Karla Čapka je základní myšlenkou projektu s názvem „**Děti milují slova**“, který Krajská vědecká knihovna zahájila v loňském roce s cílem dílčími programy napomoci rozvíjet slovní zásobu dětí prvního stupně základních škol. Na tomto záměru spolupracuje se třemi vybranými základními školami (ZŠ Česká, ZŠ Náměstí Míru, ZŠ Aloisina výšina) a s Katedrou českého jazyka a literatury, **Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické TUL**.

Projekt odstartovala besedou spisovatelka Alexandra Vokurková. Přčetla dětem několik ukázek z knížek Radka Malého *Labůdky*, *Poetický slovníček dětem příkladem* a *Kam až smí smích* a z knížky *Milion melounů* od Daniely Fischerové. Nenásilnou formou se tak prostřednictvím zvolených textů seznámily s kaligramem, akrostichem či dvojsmyslem v literatuře. Na závěr se dostalo i na knížku samotné autorky *O Čertíčkovi*. Bystřejší děti bezprostředně po čtení vyřešily autor-

čin rébus, kdo se narodí čertovi a anďelovi.

Druhým pořadem projektu byla literární dílna nazvaná **Na slovíčko se slovíčky**. Proběhla pod vedením studentek Bc. Lucie Rojšlové a Bc. Evy Šimové z Technické univerzity Liberec. Žáci plnili nespočet zábavných úkolů opět souvisejících s obohacováním slovní zásoby. Doplnňovali pracovní listy, pracovali s obrázky, zapojovali se do soutěží o drobné odměny.

„**Makovicování aneb S Makovicí o Makovici**“ byl název dalšího pořadu. Z Prahy přijely autorky a vydavatelky časopisu Makovice Běla Gelná,



Irena Hladká a Kateřina Korbařová. Svůj časopis představily a prozradily, jak moc je těší vydávat ho pro děti zvědavé a luštilivé. A pak už se vysvětlovalo, přemýšlelo, luštilo (například doplňovačka *Odčítačka*, která byla pro některé děti těžkým oříškem), soutěžilo o trička s logem časopisu, besedovalo... V závěru zbyl čas na nejrůznější otáz-



ky. Ptaly se děti i autorky, ty například zajímalo, na jaké téma mají připravovat další čísla časopisu. Námětů se sešlo nepočítaně!

Další literární dílna proběhla pod názvem „Fantazii se meze neklaďou“. Její název žáci museli sami vyluštit v pohádkové doplňovačce. Následovaly úkoly, které se týkaly nejenom světa pohádkových bytostí, ale také zvířecí říše. Všichni dostali možnost popustit uzdu fantazii a přišli se spoustou zajímavých a originálních nápadů, které byly i velmi zábavné. Rozvoj spolupráce a týmového ducha podpořila práce ve skupinách. Hodina skončila poeticky básničkou od Jiřího Žáčka.

Bonbónkem nakonec je připravovaná přednáška, společná pro všechny tři školy, ve které se dětem představí autor známých dětských knížek **Pavel Šrut** a ilustrátorka **Galina Miklínová**. Proběhne i finále ve hře Scrabble.

Věříme, že projekt skončí poznáním dětí, že se mohou dorozumívat krásným a bohatým jazykem a že do své

ho slovníku zařadí všechna pro ně nová slova, která v průběhu všech pořadů zazněla.

Táňa Kuželková

Shakespearovy znělky znějí blízce a velmi současně

Ve čtvrtek 8. března se ve Velkém sále liberecké knihovny událo opravdu něco mimořádného, a to již po druhé. Po dvou letech k nám přijeli William Shakespeare, pan profesor Martin Hilský a hudebník Daniel Dobiáš. Ze společnosti těchto tří pánů se mohl těšit téměř plný sál.

V raném odpoledni byl Velký sál knihovny plný studentů maturitních ročníků Gymnázia Jeronýmova. Většina z nich visela svými pohledy na panu profesorovi při jeho přednášce o Kupci benátském.

Večer se sál zaplnil téměř do posledního místa znovu. Komponovaný pořad Sonety II, v němž prof. Martin Hilský, náš významný shakespeareolog, a Daniel Dobiáš, skladatel a šansoniér, představují Shakespearovy sonety neotřelým způsobem, totiž jako intimní dialogy či básnickou korespondenci a zároveň jako setkání hudby s poezií, je skvělou příležitostí, jak v této podivné době osvěžit duši.



Poměrně nedávno Daniel Dobiáš zhudebnil několik dalších Shakespearových sonetů, a tak lze celkem hrdě říci, že některé ten večer přednesené měly v Liberci skutečnou světovou premiéru. Shakespeare sice nepřijel osobně, ale v sále s námi byl a my byli zase s ním v jeho době. Díky Martinu Hilskému se všichni přítomní přenesli do renesanční Anglie, přesto však spočívali v přítomnosti, a to díky nadčasovému poslání Shakespearových textů, které

umocňovalo hudební vyjádření Daniela Dobiáše. Hudba různých žánrů textům vůbec neškodila, naopak. Například rapový či bluesový rytmus učinil básnické texty velmi současnými. Radost, s jakou autoři pořad představují, se přenesla automaticky na všechny v sále.

Pořad organizovalo za podpory British Council Praha Britské centrum Krajské vědecké knihovny v Liberci.

Jak však předat náplň večera těm, kteří nemohli přijít? Je těžké převyprávět pana profesora, o hudbě ani nemluví. Mohu tedy začít tím, že doporučím především sbírku sonetů, kterou vydalo nakladatelství Atlantis v roce 2009. Jde o dvojjazýčné vydání, doplněné komentáři a uvedené obsírnou a čtivou studií.

Internet pak poskytuje mnohé informace, kolik kdo chce, jak o Shakespearovi, o jeho sonetech, ale i o Martinu Hilském i o aktivitách Daniela Dobiáše. K panu profesorovi bych zvláště ráda upozornila na Hyde Park z 15. listopadu 2011 a pořad Vzkaz Martina Hilského. Zároveň najdete na netu rozhovory s panem profesorem. Vše je velmi cenné právě pro ty, kteří se večera nemohli zúčastnit. Radioservis vydal CD původně rozhlasového pořadu, který s velkým úspěchem vysílal Český rozhlas 3 – Vltava. Tento pořad lze také zakoupit na audioteka.cz. Jednotlivé sonety tu jsou čteny v originále Scottem Bellefeuillem, recitovány česky Pavlem Soukupem a doplněny krátkým komentářem Martina Hilského.

Podle slov Daniela Dobiáše uvažují s panem profesorem, že by jejich společnému pořadu o sonetech také vtiskli podobu nahrávky. Je tedy na co se

těšit. Kromě toho ještě zdaleka všechny sonety pan Dobiáš nezhudebnil, a tak třeba přijde na řadu pořad Sonety III. Kdo ví?

Překladaelé mají k dispozici vlastní jazyk a pokud oba jazyky ovládají, pokud jim rozumí, myslí a cítí v nich, s každým překladem se vlastně rodí další originální dílo. A tak lze považovat sonety v originále za matečnou tinkturu, která je v esenci obsažena v každém překladu. To je úžasná představa. České překlady Shakespeareových sonetů počínaje Sládkem a Vrchlickým, přes Jana Vladislava a E. A. Saudka až

k Martinu Hilskému a dalším jsou uvedeny např. zde <http://sonety.blog.cz/0706/willam-shakespeare-sonet-c-66-v-nekolika-překladech>.

Disponujeme rozličnými technologiemi, které nám (snad) usnadňují život. Jsme tedy oproti Shakespeareově době technicky vyspělejší. Vyspělost se bohužel nedotkla člověka jako takového. Změnili jsme kostýmy a kulisy, ale role hrajeme stále stejné. Proto znějí Shakespeareovy znělky tak blízce a velmi současně.

Kateřina Trojanová

SONET 66

Znaven tím vším, já chci jen smrt a klid,
jen nevidět, jak žebrá poctivec,
jak pýchou dme se pouhý parazit,
jak pokříví se každá čistá věc,

jak trapně září pozlátka všech poct,
jak dívčí cudnost brutálně rve chťič,
jak sprostota se sápe na slušnost,
jak blbost na schopné si bere bič,

jak umění je pořád služkou mocných,
jak hloupost zpupně chytrým poroučí,
jak prostá pravda je všem prostě pro smích,
jak zlo se dobru chechtá do očí.

Znaven tím vším, já umřel bych tak rád,
jen nemuset tu tebe zanechat.

(Sonet uvádíme s laskavým svolením Martina Hilského)

P. S. Znělka je starší české slovo pro sonet, z italského sonetto – jemný zvuk či malá skladba.



Lahodná vteřina – autorský recitál Stanislava Kubína



V úterý 13. března se uskutečnil autorský recitál básníka a esejisty Stanislava Kubína Lahodná vteřina.

V roce 2006 redaktorka Radia Proglas Anna Štěpánková po seznámení se s poesíí Stanislava Kubína vytvořila téměř hodinový medailon tohoto autora. Od medailonu byl už jen krůček k tomu, aby z podnětu právě Anny Štěpánkové vznikl autorský recitál. Živé slovo – verše v podání autora – je střídáno hudebními vstupy a průvodním slovem básníka Františka Novotného, teologa Jiřího Vaníčka, herce Alfreda Strejčka, novináře Petra Štěpánka v jedinečném podání ThMgr. Benjamina Mlýnka. Zvukovou koláž zmíněné hudby a doprovodného slova pořídilo AWR Studio Praha.

Publicista a literární kritik František Cinger a básník František Novotný o poesii Stanislava Kubína napsali:

„Nechápete, že jsme někde sešli z cesty? Lidské mraveniště je bohatší než dřív. Máme víc výhod a volného času, a přece

nám chybí cosi podstatné, co těžko dovedeme určit. Cítíme se méně lidmi, ztratili jsme něco z tajemných výsad,“ napsal v roce 1938 Antoine de Saint-Exupéry. Vyjádřil tak obavu, kterou je prostoupen i autor poesie i mnoha esejů, Stanislav Kubín.

Stanislava Kubína děsí prázdnota srdcí a proto tak intenzivně vnímá kouzlo okamžiku, který nás opouští, a touží, tolik touží, aby se zastavil a vytrval. Smysluplná chvíle. Proto se vrací do mládí a letních chvil kde si nad Úpou nebo vyhledává společnost dobrých kamarádů. Těmi jsou Adam Michna z Otradovic, Štěpánek Netolický, Jaroslav Seifert, Miroslav Horníček, Vladimír Komárek, básník František Novotný, převor Petr Prokop Siostrzonek, malíř Štefan Škapík...

„Jsem unavený. Vzal jsem na sebe příliš těžké břemeno,“ napsal v únoru 1942 Saint-Exupéry. *„Ale nemohl bych žít v klidu, kdybych se ho zbavil. Ovšem také*



není možné dýchat, když je nesu: svědomí je něco zvláštního!“ Podobně vnímá svou odpovědnost Stanislav Kubín. Děsí ho, že *„čas zase mezi prsty utek“*, a tak chce,

aby „neplynul jen tak zdarma, v drobném nepromrhán“. Proto je duší kulturního života a dorozumění všude, kde se nachází. Při besedě na liberecké faře i se sklenkou vína uprostřed přátel. Ti všichni mu dávají to, co vnímá podobně se svým milovaným Saint-Exupérym: „*Celý život něco hledáme – avšak nalézáme teprve tehdy, „...dokážeme-li se směnit za něco, co je větší, než my sami.“*“ (František Cinger)

Čtenáři poezie a čtenáři vnímaví, znají dobře váhu slov. Proto je pro mne radostí, že jim mohu připomenout sbírku Stanislava Kubína, nazvanou „Klečící Bůh“. Duchovní poezie občas svádí básníky k tomu, aby za silné pojmy skryli jistou stylistickou neobratnost. V případě Stanislava Kubína velmi záhy poznáte, že jde o pramen víry čisté, že jde o básníka s literární zkušeností, že jde zároveň o člověka, který v Písmu svatém nachází inspiraci pro příběh současného světa. Poklekne-li Bůh, má k tomu nepochybně závažný důvod. V případě Kubínovy sbírky pokleká vedle člověka. Sbíрка je jarním stromem, který rozkvétá krásnými myšlenkami, voní květy barevných slov a nabízí i vlídný stín, případně střechu pro chvíle nejistot. A takové chvíle potkávají přece každého z nás. Bude vám s tou knížkou dobře. Je to vinohrad zralých hroznů, šlechtěných pokorou. Vedle niterných prožitků raší metafory pro to, co nejednou cítíme, ale nedovedeme vyjádřit. Je to třpytko slov, která hladí. Je to jedno z míst spočinutí na kamenité a strmé cestě života. Ať už jdeme nahoru či dolů, budme za ně vděční. Vliv mistra Antoine de Saint-Exupéryho se projevuje ve stylis-

tice i vyhmátnutí podstaty prastarých poselství v básních i v závěrečných komentářích k liturgickým textům. Myslím, že literární kritik a publicista František Cinger to v předmluvě této sbírky vyjádřil velice přesně. Sbíрка je příležitostí zaplnit prázdná místa v srdci radostí a povzbuzením do každého nového dne. (František Novotný, básník a publicista o sbírce „Klečící Bůh“)

2012 UK celebrates...

Stalo se již tradicí, že vždy v březnu patří galerie u Studijní knihovny výstavě Britského centra. Letos šlo o prezentaci plakátů z dílny DTP knihovny, které uvedly pět nejvýznamnějších výročí ve Spojeném království v letošním roce.

60 let

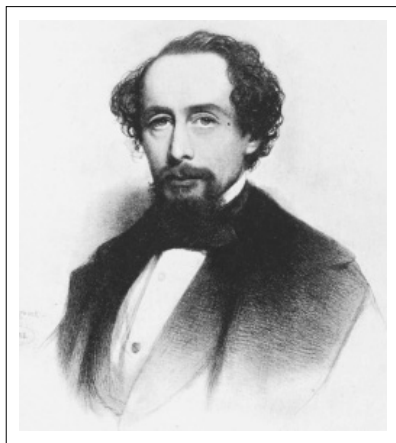
Nejvýznamnější událostí roku je zcela jistě 60 let od korunovace královny Alžběty II. Oslavy vypuknou až mezi 2. a 5. červnem a budou spojeny také s královninými oficiálními narozeninami, slavenými tradičně také v létě, kvůli dobrému počasí na přehlídky.

Slavnosti zahájí plavba průvodu tisícovky lodí po Temži za ozdobenou královskou bárkou, po celé zemi se budou konat pouliční hostiny, v zahradách Buckinghamského paláce bude uspořádán koncert, na horách po celé zemi vzplane 2012 signálních košů, v katedrále sv. Pavla bude děkonná bohoslužba a po ní projede královna v průvodu kočárů Londýnem. Tak tedy God Save the Queen!



200 let

Neméně významným je i dvousté výročí narození spisovatele **Charlese Dickense** (7. 2. 1812 – 9. 6. 1870), který je považován za jednoho z největších romanopisců 19. století. Dětsví prožil v bídě. Jeho otec se dokonce ocitl ve vězení pro dlužníky. Dickens si musel sám vydělávat na živobytí. Jako desetiletý pracoval v továrně na lešti-

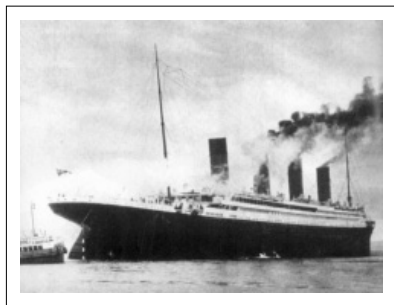


dla na boty. Těžký osud chudých dětí se stal leitmotivem jeho díla. Z nuzných poměrů se Dickens díky své houževnatosti a vytrvalosti vypracoval na skutečnou hvězdu literárního nebe. Byl slavný nejen v Evropě, ale i v USA.

100 let

Smutným výročím je připomenutí sta let od potopení slavného zaoceánského parníku **RMS Titanic**, ve své době největšího osobního parníku světa. Byl určen pro převoz cestujících

a pošty mezi Evropou a Severní Amerikou. Kapacita lodi dovozovala převážet 2 453 až 2 603 cestujících a omezený počet kočárů nebo automobilů. O pro-



voz a o pohodlí cestujících se staralo 885 až 899 členů posádky.

Titanic ztroskotal během své první plavby. Stalo se tak 14. 4. 1912 ve 23:40, kdy se parník srazil s ledovcem. Po necelých třech hodinách 15. 4. v 02:20 klesl ke dnu. Zahynulo kolem 1 500 cestujících a členů posádky. Příčinou tak vysokého počtu obětí byl zejména nedostatek záchranných člunů a špatná organizace záchranných prací.

Pamětní plavba, která se letos uskuteční, je již beznadějně vyprodána. Mezi četnými hosty by měli na palubě výletní lodi **MS Balmoral** být i příbuzní tehdejších pasažérů, například vnuk stevarda z první třídy **Alexander Littlejohn**.

XXX. olympijské hry

Mezi 26. červencem a 12. srpnem bude Londýn patřit **XXX. letním olympijským hrám**. Troufám si tvrdit, že i ti, kteří sportu neholdují ani aktivně, ani pasivně, budou přece jen



letos sledovat, jak si povede na trampolíně dvacetiletá studentka Technické univerzity Liberec Zita Frydrychová, která reprezentuje nejen naši republiku, ale hlavně naše město. Doprovázet ji bude Miroslav Patrman, trenér a šéf klubu Trampolíny Liberec. Zito, držíme pěsti!!!

35 let

Následující výročí asi není ve Velké Británii oficiální, přesto jistě za připomenutí stojí. **Letos uplyne 35 let od úmrtí významného komika Charlieho Chaplina**, který, ač spíše spojován s Hollywoodem a považován za Američana, byl Brit. Vlastním jménem Charles Spencer Chaplin se narodil 16. dubna 1889 v Londýně a patří k nejslavnějším světovým filmovým tvůrcům. Své filmy vytvářel od námětů, přes scénář a režii až po hraní v hlavní roli. V roce 1912 odjel do Ameriky. V roce 1914 vytvořil snad nejslavnější filmovou postavu – komickou postavu tuláka Charlieho, která se stala populární na celém světě. Chaplin byl první, kdo do filmu vnesl opravdové lidské hodnoty.

Stal se obětí mccarthismu a musel Spojené státy opustit. Byl pacifista a velký odpůrce fašismu. Významně se angažoval ve sbírce na znovuvybudování Lidic. Usadil se ve Vevey, městečku u Ženevského jezera ve Švýcarsku. Návrat do USA mu povolili až v roce 1972, kdy dostal čestného Oscara za celoživotní dílo. Zemřel 25. prosince 1977.

V roce 1940 dokončil svůj první plně zvukový film Diktátor. Na ČSFD je

k němu spousta výborných komentářů a určitě film stojí za vidění. Závěrečná scéna trvá celých pět minut. Je poněkud patetická, ale patos v ní vidíme my, kteří jsme nezažili období 2. světové



války. Tehdy musela řeč působit mocně. Přesto se domnívám, že zvláště její první část promlouvá i k nám: „...We all want to help one another, human beings are like that. We all want to live by each other's happiness, not by each other's misery. ... The way of life can be free and beautiful. But we have lost the

way. Greed has poisoned men's souls, has barricaded the world with hate; has goose-stepped us into misery and bloodshed. We have developed speed but we have shut ourselves in: machinery that gives abundance has left us in want. Our knowledge has made us cynical, our cleverness hard and unkind.

We think too much and feel too little: More than machinery we need humanity. More than cleverness we need kindness and gentleness. Without these qualities, life will be violent and all will be lost. ...“

Kateřina Trojanová

Tvořící knihovníci

Nomen omen

Wikipedie: **Nomen omen** (doslovně *jméno znamení*) je latinské rčení, které se používá v případech, kdy jméno osoby nebo název místa vyjadřuje charakteristickou vlastnost svého nositele. Výraz pochází od římského dramatika Tita Maccia Plauta (asi 250–184 př. n. l.), který ve své hře *Persa* (Peršan) použil formulaci *nomen atque omen* (latincky „název a znamení zároveň“). V jeho

hře se vyskytuje postava velmi zistné nevěstky, která se jmenuje Lucris (*lucrum*, lat. zisk).

Někteří autoři jsou svým jménem předurčení, aby psali o oborech, jež nějak korespondují se jménem. Naše sbírka není zatím nijak rozsáhlá a buduje se postupně. Rozhodli jsme se vás s naší sbírkou postupně seznámit.

Kateřina Trojanová

Léčivá síla bodláků / Jiří Bodlák; ilustr. Josef

A. Zentrich; Marcela Bodláková

Příměstské lesy / Zdeněk Poleno

Obrana před daňovou kontrolou / Ondřej

Dráb, Ondřej Trubač, Tomáš Zatloukal

Motýli / Josef Moucha; ilustroval František Procházka

Herbář pod polštář / Václav Větvička; [ilustrace Anna Skoumalová; předmluvu napsal Rudolf Zahradník]

Z rakouských žalářů: vzpomínky z perzekuce národní mládeže socialistické / Emil Špatný

Vojáci, lodě, letadla / Zbyněk Válka

Novinky ve výživě a krmení hospodářských zvířat / Vlastimil Kozel, Zdeněk Müller

Jak založit nebo převzít podnik / Jiří Vejdělek

Umění nekonečna: náš ztracený jazyk čísel / Robert Kaplan & Ellen Kaplanová; přeložil Marek Čtrnáct

Základy chovu skotu bez tržní produkce mléka / František Louda, Jiří Mrkvička, Luděk Stádník

Vodovod a kanalizace / Zdeněk Žabička

Jak na obezitu a její komplikace / Štěpán Svachina, Alena Bretšnajdrová

Ryby / Torsten Fischer



České Vánoce v kuchyni: staročeské vánoční zvyky a pokrm / Petr Herynek

Vodní cesty / Jiří Rybníkář

Aktuální otázky financí a finančního práva z hlediska fiskální a monetární podpory hospodářského růstu v zemích střední a východní Evropy po roce 2010 / Radim Boháč

Živočišné tkáně s přílohou o rozmnožování a vývoji živočichů: učební text k přednášce Obecné zoologie / Vladimír Ptáček

Příbuzenské sňatky: Jich význam pro potomstvo a oprávněnost / Jaroslav Kríženecký

Dravci v letu / Miroslav Špaček, Karel Kovář

Podivuhodné stromy / Marie Hrušková

Čertovské pohádky / Jan Teufel

Z regionu

Knihovny v novém a v bezpečí...

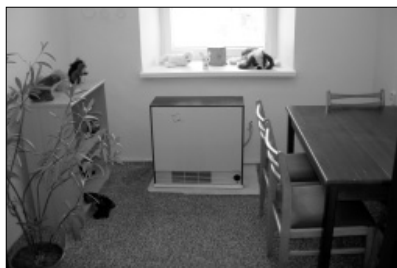


Když jsme poprvé nahlédli do povodněmi postižených knihoven na Českolipsku, jakékoliv nadšení z případné okamžité pomoci nepřicházelo v úvahu. V Pertolticích se voda knihovnou prohnala rovnou dvakrát a objekt, ve kterém sídlila knihovna ve Velkém Grunově (pobočka Brništské knihovny), byl odsouzen ke zbourání. Navíc obě obce měly dost jiných starostí, a tak jsme chvíli vyčkávali. Naše trpělivost a snaha o zachování knihoven na jedné straně a vstřícnost a ochota

problém knihoven řešit na straně obou obcí přinesla své ovoce. V případě Pertoltic je třeba zmínit, že zde několik let knihovna čekala na důstojné prostředí, neboť léta byla provizorně umístěna ve stavební buňce na zahradě u Obecního úřadu. Když se konečně dočkala rekonstruovaného objektu, kde současně knihovna byla i příležitostná společenská a obřadní síň, a přibližně zde 4 roky provozovala své služby včetně veřejného internetu, přišla velká voda. Zcela nové regály vyrobené na míru byly do výše jednoho metru pod vodou a bylo jasné, že ze stávajícího vybavení včetně knižního fondu se toho moc nezachrání. Knihy se nakonec zlikvidovaly kompletně všechny, protože i ty nezaplavené okamžitě nasály zápach vlhka a plísně, byť se zdálo, že jsou zcela nepoškozené a suché. Vzhledem k tomu, že se v Pertolticích během několika týdnů takhle zkáza zopakovala, obec se rozhodla přestěhovat knihovnu do budovy obecního úřadu, a tam se v prvním patře začala připravovat místnost pro knihovnu. Ještě jsme museli počkat na výměnu oken v celém

objektu, na které obec dostala dotaci, a pak už nic nestálo v cestě. Doplnil se nový nábytek, vymalovalo se, zajistilo se připojení k internetu a z VISKu3 2011 i nový PC. Knihovní fond byl zajištěn z darů Městské knihovny Praha a část poskytla i samotná MěK Česká Lípa. Ta se postarala i o kompletní zpracování knih, včetně zabalení a postavení na regály. Obec vybrala i novou paní knihovnici a od začátku letošního roku se již vesele půjčuje. Nakonec knihovna vypadá lépe, přestože se nachází v trochu menších prostorách, ale o to je tu útulněji a přívětivěji. Každopádně sem voda nedosáhne – a to je v Pertolticích, které se pod vodou nacházejí co chvíli, velmi zásadní skutečnost.

S Velkým Grunovem to nevypadalo zrovna šťastně. Veškeré vybavení včetně knih voda zničila a i přes snahu knihovnice, vyklizení objektu, vysoušení, větrání, apod. bylo s ohledem na celkový stav objektu i budoucí rizika jasné, že se sem knihovna už nevrátí. Jenže tak malé obce nemají k dispozici volné obecní prostory a jediné možné by znamenaly vrátit se s knihovnictvím



někdy do poloviny minulého století. Po komunálních volbách na podzim 2010 se však v obci změnila situace, nové

vedení obce se za knihovnu postavilo a nakonec se rozhodlo pro řešení, které jsme od začátku nabízeli a doporučovali. Pro knihovnu se nakonec využí-



ly přízemní prostory místní školy a se zařizováním knihovny se čekalo jen kvůli výměně oken, na kterou obec rovněž získala dotaci. Následoval klasický postup – malování, vybavení nábytkem, doplnění knihovním fondem (stejně zdroje i režim zpracování a bezprostřední pomoci jako v případě Pertoltic) a knihovna od podzimu „jede“. Nakonec je umístěna ve třech menších místnostech, z nichž jedna dokonce slouží jako klubovna pro děti, které takto využívaly i původní prostory. Konec dobrý, všechno dobré! Vypadá to docela jednoduše, nakonec si knihovny možná i pomohly, jakoby se skoro nic nestalo... Ale stalo! Vždyť paní knihovnice z Grunova, jejíž domek stojí jen kousek od původní knihovny, měla stejnou zkázu i doma v kuchyni a obýváku. Cokoliv bych dále napsala, nevypoví o smutku a beznaději, kterou všichni bezprostředně trpěli. Za zdánlivou jednoduchostí a dobrým koncem stojí spousta energie, úsilí, nadšení i pochopení všech zainteresovaných

a zúčastněných. Klobouk dolů a poděkování všem!

Dana Kroulíková
Městská knihovna Česká Lípa

Znovuotevření knihovny v Dětrichově u Frýdlantu



Přijely jsme, viděly jsme a byly jsme nadšené. Nevíte, o čem je řeč? Upřesním. Jedná se o knihovnu, v Dětrichově u Frýdlantu, kterou jsme navštívily v minulých dnech po znovuootevření. Krátce po povodni jsme pro knihovnu přivezly finanční i knižní dar, a tak jsme na vlastní oči viděly tu spoušť, kterou voda v knihovně napáchala. Do poloviny knihovny stála voda s bahnem a v ní se doslova koupal knižní fond knihovny. Když jsme tu hrůzu viděly a slyšely slova paní knihovnice M. Kohoutové, že v co nejkratší době chtějí knihovnu dát do pořádku a otevřít pro čtenáře, tak jsme tak trochu pochybovaly, že se jim to podaří. Její nadšení bylo obdivuhodné, ale my, které už v knihovně nějaký ten pátek pracujeme a musely jsme v minulosti různé knihovnické problémy také řešit, jsme jí držely palce. Flin-

tu do žita jsme nikdy nehodily a právě tak tomu bylo v Dětrichově. Když jsme obdržely pozvánku na znovuootevření knihovny, byly jsme zvědavé, jak se jim to všechno podařilo. Jaké bylo naše překvapení, když jsme otevřely dveře v knihovně! Mile nás přivítala paní knihovnice a paní I. Slámová z liberecké knihovny, která se svými kolegyněmi vydatně při celé akci pomáhala. Třídily knihy, řadily do regálů, knihy, které se musely přebalovat, se odvážely do liberecké knihovny a spoustu dalších prací zvládly na jedničku. Vám, které v knihovně pracujete, nemusím všechny ty práce popisovat, znáte to sami. Knihovna je vybavena novými světlymi regály i ostatním knihovnickým nábytkem včetně počítačů. To je ovšem záležitost dětrichovského pana starosty S. Šťastného, který má velkou zásluhu na tom, jak se jim knihovnu podařilo



dát do pořádku a podle jeho slov je taky na knihovnu patřičně pyšný.

Závěrem bych chtěla paní knihovnici popřát hodně čtenářů, potěšení z práce a už nikdy žádnou ničivou povodeň.

Zdena Lédlová
knihovnice, Lučany nad Nisou

Výsledky X. ročníku literární soutěže

Nadace škola hrou a o. p. s. Labyrint Bohemia – „Řekni mi, co čteš“ – téma: „Kniha a život. Tvůj život...“

Pořadové číslo prací	Jméno	Škola
1.	Tereza F.	ZŠ TGM Hodkovice n. M.
2.	Karolína B.	Gymnázium F. X. Šaldy Liberec
3.	Miroslav V.	1. ZŠ kpt. Jaroše, Trutnov 1
4.	Veronika S.	ZŠ a MŠ Hejnice
5.	Angelika B.	Gymnázium F. X. Šaldy Liberec
6.	Nella K.	ZŠ TGM Hodkovice n. M.
7.	Dominika F.	ZŠ U Soudu, Liberec
8.	Tereza M.	Gymnázium F. X. Šaldy Liberec
9.	Aneta K.	ZŠ TGM Hodkovice n. M.
10.	Kateřina J.	Gymnázium F. X. Šaldy Liberec
Zvláštní cena KVK	Eliška P.	Gymnázium F. X. Šaldy Liberec
Zvláštní cena LB	Jan M.	Gymnázium Polička
Zvláštní cena CB	Hana H.	ZŠ Liberecká, Jablonec n. Nis.
Zvláštní cena NŠH	Zoe K.	Gymnázium F. X. Šaldy Liberec

Vyhlášení: podzim 2011. Vyhodnocení a předání: jaro 2012. Slavnostní vyhodnocení a předání cen: iQpark v Centru Babylon Liberec dne 23. 3. 2012 ve 13.00 hod.

Porota hodnotila celkem 69 prací z 11 škol a některé sólo práce dětí poslané bez účasti školy, čistě z vlastní iniciativy. Byla hodnocena originalita, vtip, nápaditost i písemný projev včetně ČJ. Všem 69 dětem Nadace škola hrou Liberec & Labyrint Bohemia, o. p. s. Liberec spolu s ostatními zúčastněnými partnery velmi děkují za jejich účast v soutěži, výhercům samozřejmě upřímně blahopřejeme. Zároveň děkujeme i pedagogům za jejich

účinnou pomoc a propagaci celé akce. Rádi bychom zdůraznili, že NIKDO tady neprohrál – každá přečtená knížka, každý zájem o něco smysluplného – to vše je osobním bohatstvím každého jedince, přispívá k jeho vzdělání a nikdo mu to nemůže vzít. Byla to prostě soutěž, jedna z mnohých, kterých se při Vašem dalším studiu iniciativně zúčastníte, a tak to prosím berte. Váš úspěch a aktivita nás všechny kolem této akce zúčastněné velmi těší, můžeme si jen přát, aby Vás zájem o knížky provázel celým Vaším dalším životem, určitě to bude mít smysl.

Jana Fryčová



Krajská vědecká knihovna v Liberci – Knihovna pro děti a mládež vyhlašuje XX. ročník literární soutěže

Podmínky soutěže:

- nejméně 2, nejvíce 5 básní vlastní tvorby
- každá báseň na samostatném listu
- ve 4 kopiích bez uvedení autora

- I. kategorie 6 – 9 let
 II. kategorie 10 – 14 let
 III. kategorie 15 – 18 let
 IV. kategorie 18 – 25 let

Máj
 měsíc poezie

V rámci této soutěže bude vyhlášen „Nejvtipnější rým“

Básně odešlete nejpozději do 8. května 2012 na adresu:

Krajská vědecká knihovna v Liberci, Rumjancevova 1, 460 53 Liberec 1
 Obálku označte heslem „MÁJ“

Na přiloženém formuláři uveďte čitelně:

jméno, celé datum narození, adresu bydliště, adresu školy (pro kategorií I.–III.)
 popř. číslo telefonu a e-mail

Osobně můžete básně předat v Knihovně pro děti a mládež
 ve 3. patře Krajské vědecké knihovny v Liberci

Výsledky soutěže budou vyhlášeny v červnu 2012 v Krajské vědecké knihovně v Liberci.
 Vítězové soutěže budou o vyhlášení výsledku včas písemně informováni.

Náše krajina slov Unsere Wortlandschaft



Česko-německá čítanka, kterou letos vydal Kruh autorů Liberce v 1000 výtiscích, má 144 stránek a 12 stránek barevné přílohy. Edičně ji připravili

Luboš Příhoda a Jan Šebelka. Představuje se v ní 19 literátů (Pavel Brycz, Milan Exner, Hana Fousková, Otto Hejnic, Milan Hrabal, Jiří Janáček, Josef Král, Stanislav Kubín, Štěpán Kučera, Eva Koudelková, Miloslav Nevrlý, Bohumil Nuska, Luboš Příhoda, Marek Řeháček, Marek Sekyra, Ludvík Stěda, Jan Šebelka, Vlastimil Vondruška a Miloš Zaple-

nové knihy

tal) a 20 výtvarníků (V. Benda, H. Bernhard, J. Dostál, H. Fousková, H. Hančová, Z. Hušková, I. Chválová, M. Janáček, R. Karpaš, J. Klápště, M. Machat, J. Měřička, M. Maupicová, J. Nepasický, D. Smutný, H. Šuranská, Z. Trs, V. Věla, E. Vlasáková a R. Zárybnický). Na překladech se podíleli Róza Domašcyna, Carmen Hanko, Gudrun Heissig, Gustav Just, Jan Kühmeier a Erwin Scholz, na knize dále spolupracovali Vladimír Piša, Markéta Kroupová a Roman Karpaš, který ji také graficky upravil pro tisk. Čítanka je neprodejná, bude však zdarma poskytnuta knihovnám a středním školám v regionu. Více o křtu na s. 48.



Krajská vědecká knihovna v Liberci – Knihovna pro děti a mládež
vyhlašuje 12. ročník literární soutěže

NISA ŘEKA, KTERÁ NÁS SPOJUJE

Soutěž je vyhlašována pro dva
literární útvary a uvedené věkové kategorie

1. POVÍDKA (téma libovolné)
2. POHÁDKA (téma Kouzelná kniha)

- I. kategorie 10 – 14 let
- II. kategorie 15 – 18 let
- III. kategorie 19 – 25 let

Podmínky soutěže:

Práce musí být předložena v českém jazyce ve čtyřech vyhotoveních. Text je třeba psát pouze po jedné straně listu.

U povídky rozsah nesmí přesáhnout 5 stran. (počet povídek od jednoho autora max. 2)
U pohádky rozsah nesmí přesáhnout 4 strany. (počet pohádek od jednoho autora max. 2)

Vzhledem k tomu, že soutěžní práce budou vyhodnocovány anonymně, je třeba u nich uvést pouze název. Jméno autora a ostatní náležitosti uveďte, prosím, na samotném listu.

Tento list musí obsahovat:

- jméno autora
- datum narození
- adresu bydliště
- adresu školy (u věkových kategorií do 18 let)
- číslo telefonu, popř. e-mail
- názvy a počty prací

Práce je třeba dodat nejpozději do **8. května 2012** v obálce označené heslem „Nisa“ do Krajské vědecké knihovny v Liberci, Rumjancevova 1, 460 53 Liberec 1,
e-mail: cihackova@kvkli.cz

Vyhlašovatelé soutěže si vyhrazují právo soutěžní práce v jednom exempláři archivovat a vítězné práce vytisknout bez nároku autora na honorář.

Soutěžní práce nebudou autorům vráceny.

Výsledky soutěže budou vyhlášeny v červnu 2012 v Krajské vědecké knihovně v Liberci.
Vítězové soutěže budou o vyhlášení výsledku včas písemně informováni.

Dialekt a německá literatura z Českolipska do r. 1945 IX.

M a r e k S e k y r a

V dnešní části seriálu se budeme naposledy zabývat autory publikujícími v almanachu Spitzberg-Album.

Anna Nora von Görner (6. září 1832, Praha) byla manželkou JUDr. Antona Rittera von Görner, zemského advokáta v Praze, narozeného ve Stranném

u Blíževedel. V almanachu byla otištěna její báseň z vrcholu Luže, kterou uveřejňujeme.

F. J. Dürauer (Ernst Hugo, 24. února 1854, Vídeň) spolupracoval s novinami Prager Tagblatt v Praze a býval redaktorem Leipziger Zeitung.

DO NÁVŠTĚVNÍ KNIHY NA LUŽI

Jak už to zvykem bývá,
kdo na vrcholu stane,
u požitku, jež mívá,
z té jízdy nezůstane:
On musí korunovat
zážitky uchystané
venkovem, na Pegasa
vyšvihne se a kovat
verše jej nutí krása.

*přeložil O. Simm
přebásnil M. Sekyra*

Na další straně uvádíme pro srovnání taktéž z almanachu báseň se stejným námětem z pamětní knihy horského

pohostinství Luž od Gustava Donatha, o němž jsme psali v jednom z předchozích dílů seriálu.



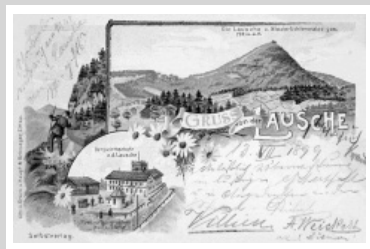
NA LUŽI

Na tobě, krásný vrchole
jsem prvně spal jak pachole,
z mého rodného domu když
jsem táhl jako tovaryš.

Šel daleko jsem do kraje:
hned na jih horkem vzdychaje,
hned na sever, na moře břeh,
v zem svobody já šel jak v snech.

Než třicet roků zmizelo,
kdos mřel, kdos vrásky na čelo;
já na tě, Luži, vzpomínal,
ať sebedál mne osud hnál.

Vždy těší mne, když zřím tě zas,
kol věnec kopců plný krás.
Je v cizině též hezky sic –
však domov můj nepředčí nic.



přeložil O. Simm, přebásnil M. Sekyra

Hermann Herbrich, kancelista u notáře v České Lípě, je kromě příspěvku ve Spitzberg-Album také autorem příspěvku *Aus dem nordböhmischen Sagenkranze des wilden Jägers* (Ze severočeského věnce pověstí o divém jezdcí) v *Deutsche Volkszeitung* z 5. 12. 1917.

Karl Krispin (1855, Praha) byl gymnaziální profesor v Č. Lípě.

Karl Lang (16. prosince 1831, Malměřice u Jesenice v okrese Louny) působil jako okresní školní inspektor v Č. Lípě.

Druhou dnes zmíněnou autorkou publikující v almanachu je **Henriette**

Köchlin-Serviere (15. dubna 1809, Hamburk – 30. května 1875, Bad Houschka – Lázně Houšťka u Prahy). Byla pochována v Mimoni.

Franz de Paula Pöllner (16. července 1773, Mikulovice u Klášterce n. Ohří – 8. února 1848, Praha) býval děkanem v Č. Lípě a kanovníkem Metropolitního kostela v Praze.

Eduard Sabeditsch (1. ledna 1849, Vídeň) působil jako soudní adjunkt v Č. Lípě.

Posledním dnešním autorem je **Arthur Schütz** (Schüttenau) z Č. Lípy, který v almanachu uveřejnil několik svých aforismů.



Kašpárkoviny

Pohádky na motivy loutkových
her Jaroslava Průchy

J i ř í J a n á č e k

Uloupený rubín

(dokončení z minulého čísla)

Na zámku bylo smutno. Služebnictvo chodilo téměř po špičkách. Princ přecházel netrpělivě ve své pracovně a občas vyšel na balkon, aby se podíval, zda zámeckou alejí nepřichází Kašpárek. Na návštěvu přijel i král, tiše seděl v salonu a o Kašpárka měl veliké obavy.

Byla by ho škoda, kluka mrňavého, mnohým pomohl a uměl rozveselit.

Slunce se chystalo k západu, když se náhle ozvala trubka hlídače. Princ vyběhl na balkon a spatřil, jak Kašpárek radostně poskakuje a míří do zámku.

Už je tu, otče!

Nesu ho, rubín jsem zachránil, křičel vesele Kašpárek při cestě zámeckou zahradou.

Snad celý zámek byl vzhůru a uháněl mu vstříc. I pana krále přestala bolet kolena a vážně kráčel vstříc Kašpárkovi. Ten jako by se vracel z nějaké veledůležité bitvy.

Slavnostně vám, Vaše Veličenstvo, předávám získanou kořist.

Děkuji ti, Kašpárku, ale slavnostně ji odevzdám princovi až na svatbě.

Už se těším, otče.

Radostně se všichni objímali. Trubači troubili triumfální fanfáry. Mezi všemi bez rozdílu putovaly poháry vína k slavnostnímu přípitku.

Málem bych při té slávě zapomněl, že ti, Kašpárku, přinesl poštovní holub zapečetěné psaní, vzpomněl si princ a poslal komornou pro list, který měl připravený na stole v pracovně.

Ale nejdříve se pojď navečeřet a musíš vyprávět, jak jsi ty loupežníky dostal.

Ačkoliv byl Kašpárek zvědav, co mu v dopise píše, rychle povečeřel, povyprávěl a otevřel list. Byl od pana principála. Poznal to již podle písma na adrese.

Milý Kašpárku,

nevím sice, kde se potuluješ, ale poštovní holub pana Vejkruty Tě jistě dostihne. Hochu, bude již konec divadelních prázdnin a i děti se vrátí do školy a ty nikde. Už za měsíc máme začít hrát v našem loutkovém divadle a postrádáme Tvou přítomnost. Doufáme, že přineseš také mnoho nových příběhů a budeme mít co dětem z jeviště vyprávět. Usadil jsem se na jihu Čech, začneme v Blatné, kam nás pozval pan Průcha a slíbil sepsat nějaký Tvůj příběh. Potom se vydáme do Mirotic, Písku, Protivína, Vodňan a putování



ukončíme na Hluboké. Moc prosím, pospíchej ke svým dřevěným kolegům, všichni se na Tebe těší.

S úctou Tvůj Principál

Taková výzva se nedala odkládat. Kašpárek nečekal ani na slavnou svatbu, ani na svatební oběd, rozloučil se s králem, princí popřál v novém manželství hodně štěstí, hodnou nevěstu a upaloval za svými přáteli. Stejně mu loutkové divadlo již chybělo.

Využito motivů loutkových her Jaroslava Průchy (1894–1936): Rubín krále Jaromíra. Loutkové hry Malého čtenáře, svazek 39, J. R. Vilímek, Praha 1933.

Poezie



CESTA

Jednou až skončí
Má cesta
Zůstane
Jen zvěřený prach
Z komínů
Bude stoupat
Horký dým
Vzhůru
Do oblak

POZDNÍ LÁSKY

Pozdní lásky, stejně jako v mládí
lidem hlavy pletou
Pozdní lásky jen málokdy,
ale přece kvetou
Pozdní plody jen stěží dozrají
Pozdní lásky vždy
Trpělivě na sebe
Čekají

NÁVRATY

Je podzim
Listí padá ze stromů
Je klid
Jakoby sám Bůh
Vracel se
Domů

*Lásku jsem do slov ukryl
A obdiv do veršů dal...*



ČEKÁNÍ

Tam v těch místech
V údolí, kde je plno krás
Kde řeka má mělké brody
Na stráních kde kvete vřes
A rostou bílé břízy
Kde zdáli je slyšet jez
A maliny stěží dozrají
Tam v těch místech
Až sněhy roztají
Budu na tebe čekat
Potají...

P. S.

Milující člověk čeká na zázrak.

Ví, že nepříjde.

Ale přesto čeká...

CHTĚL BYCH BÝT

Chtěl bych být lesem modřínovým
Březovým hájem
Keřem voňavým malinovým
Kvetoucí loukou v máji
Chtěl bych být mírným
Osvěžujícím vánkem
Nebo uklidňujícím spánkem
V tichém pokojíku v podkroví
Chtěl bych být ptáčkem
Jak rád bych zpíval
...

MUDr. EMIL KLUČÁŘ je autorem řady rukopisných sbírek, z nichž představujeme tento výběr. Básně též publikoval v 70. a 80. letech

ve Vpředu a bratislavských časopisech, též pod pseudonymy.

SMSka

V á c l a v F r a n c

PONDĚLÍ

„KOCOURKU, ZITRA, UZ SE TESIM! J.“

Takový text na mě koukal z displeje mobilního telefonu. Co to má znamenat? Kdo mně to...? Ještě štěstí, že to nevidí moje žena Eva, ale proč by to vlastně nemohla vědět, když... když to je nějaký omyl, prostě dostal jsem SMSku, která mi nepatří a basta. A kdo mě to vlastně... podle čísla... hele švagrová Jana, o pár let mladší sestra mé ženy, ale... myslel jsem si, že je šťastně vdaná, že jim to se Standou docela klapě. Nikdy si nestěžovala, ani když jsem poslouchal ty jejich ženský kecý u nás v obýváku, při kafi a cigárku. Že by to psala Standovi po skoro



dvaceti letech manželství? Třeba má Standa nějaký problémy s erekcí, tak si tak hrajou, aby měl pocit, že... no a blbě smáčkla adresy a poslala to mně.

ÚTERÝ

„Hele, Evi, včera jsem ti zapomněl ukázat jednu SMSku, představ si, jak Jana se Standou po tolika letech manželství ještě blbnou,“ akorát jsem se lekl, jestli jsem zase moji starý nenahrál na smeč, že mi Eva vyčte, že já bych něčeho takového vůbec nebyl schopnej, ale co by chtěla po tolika letech. Děti už jsou z hnízda pryč a nějaký vášně...

„Cože? Ukaž!“

Eva se sápe po mobilu: „KOCOURKU, ZITRA, UZ SE TESIM! J.“

„To je ale kráva,“ rozčiluje se Eva. „Ještě štěstí, že to poslala jenom tobě a ne třeba přímo Standovi!“

Teď jsem zase valil oči já: „Jak jako mně, jak jako mně? Proč by to nemohla poslat Standovi?“

„Jana má už delší dobu chlapa, bokovku, ale Standovi ani muk, jasný,“ kladla mi na srdce Eva.

„Jana?“

„To jsou věci, prostě Karel jako Karel, chtěla to poslat jemu a poslala tobě.“

„Tak Karel, jo. Znáš ho?“

„Jo, znáš ho, je to náš zubař! Chodí k němu vždycky ke konci pracovní doby, doma se vymlouvá, že ji bolejí zuby, aby Standa nic nepoznal.“

„Tak to je gól!“

STŘEDA

Ne že by Eva byla ošklivá, ale po dvou dětech něco přibrala, když všechny ty diety nezabraly ani náhodou. A Jana ... co to nepřiznat, vždycky jsem tak trochu Standovi záviděl. Je mladší, už když jsem si Evu bral, tak jsem si říkal, že kdybych si počkal, že by Jana stála za hřích. Prsa má pořád pevný a ten zadek, a ona se tahá se zubařem. Kdyby to Standa věděl, ten by z ní udělal guláš a až se to dozví, že to věděla celá rodina a on má parohy a... Tak to je teda... Karel jako já. Ale teď mě tak napadá... musím to všechno ještě promyslet.

ČTVRTEK

„Ahoj Jani, odpovídám na tvou SMS. Mam pro tebe navrh: Bud se sejdem u nas v patek vecer, Eva ma nocni, nebo tvoji SMS preposlu Standovi. Vyber si. K.“



Za chvíli přišla odpověď: „Hajzle!“

PÁTEK

Sotva Eva odešla před šestou do špitálu, začal jsem se chystat. A kdyby měl někdo řeči, tak přišla švagrová jen na kus řeči. Připravil jsem víno a doufal, že Jana přijde, i když se už neozvala.

Jsem opravdu taková svině, abych ji prásknul, co když... konečně zvonek. Kouknou kukátkem: Standa.

„Čau, Karle, není tady moje stará?“

„Tady, co by tady jako dělala? Eva je ve špitále, já sám doma, znáš to, tak koukám na telku a...“

„Koukám, vínko a skleničky.“

„To víš, při pátku, tak já ti naleju a pokecáme, dáš si kafe?“

„Ne, nedám, já jen že mám poslední dobou takovej blbej dojem, že mi Jana zahejbá, člověče. Každou chvíli má nějaký školení a schůze, v práci přescasy, ale prachy na pásce navíc žádný, nějak se pořád strojí a moc má k sebe dbá a večer, když pak má k něčemu to, víš, co myslím...“

„Jasně!“

„Tak se vymlouvá, že ji bolejí zuby, že musí jít zejtra z zubákovi.“

„Zuby, jo?“

„Tudle jsem něco zaslech, když jsem přišel domů, mluvila s nějakým Karlem, tak jsem...“

„Ty blázne, snad si nemyslíš, že já a Jana...“

„Já ho tak dostal pod ruku, toho hajzla, tak... no nic u tebe není, tak promiň, že jsem tě podezíral, ale já až ho dostanu, to potom uvidí.“

Zvonek.

„Tak běž otevřít, zvoní jak na lesy,“ vybízí mě Standa.

„Ahoj, Jano, kde se tady bereš...“ stojí přede mnou Jana, svůdná víc než kdy dřív, v krátké minisukni s dekoltem až proklaté nízko...

„Ty hajzle!“

První rána dopadá na moji tvář, z nosu cítím stékat teplou tekutinu.

SOBOTA KRÁTCE PO NÁVRATU EVY Z NOČNÍ

„Prošim te, Evi, nemáš číslo na toho žubáka, ten blážen Štanda mě takhle zřídil!“

VÁCLAV FRANC (narozen 26. října 1961 obor stomatologie (1985). Pracuje jako zubní lékař v soukromé praxi v Nové Pace. Jeho



práce vyšly v řadě sborníků a almanachů, získal mnoho ocenění na literárních soutěžích.

Vydal v nakladatelství Půlnoc v Táboře dvě básnické sbírky, *Kdy chodí město spát* (2000) a *Olympiáda v ZOO* (2001), v nakladatelství Alfa-Omega v Dobřejovicích sbírku poezie *Autogramy dětství* (2005), v edici Družstevní práce ve spolupráci nakladatelství Protis a Dauphin knížku *František* (2007), v nakladatelství Alfa-Omega knížku *Něco na zub pro zubaře a jejich pacienty* (2007) a v nakladatelství Akcent v Třebíči novelu *Jak na Nový rok*

(2010) a povídkové knihy *Dobry zločin* (Akcent 2010) a *Svědék neposkvrněného počtu* (2010). V roce 2011 vydal v nakladatelství Balt – East knihu historek ze zubní ordinace *Dvakrát vrtej, jednou trhej* a sbírku básní *Na druhém břehu dětství* (vlastním nákladem).

Je zakládajícím členem Literárního spolku LiS při Knihovně Václava Čtvrtka v Jičíně (1990). Hlavní organizátor literární soutěže humoru *Řehečská slepice* (2002).

Člen Obce spisovatelů (2007) a Unie českých spisovatelů (2010).

Dáma z jezera

V l a d i m í r L i š k a

Sedávali občas na plovárně u bufetového stolku. Čtyři dědkové a pes. Měli odtud dobrý výhled na hladinu jezera i na celou plovárnu. Jinak trávili většinu času vysedáváním u prutů na různých místech pobřeží. Znali velmi dobře nejen vodu, ale i břehy a snad i dno. Mezi sebou se tvářili tak, jako by znali i jednotlivé ryby. Jsouce uvyklí samotě – bavili se – pokud seděli na plovárně, jaksi úsporně a často spolu mlčeli. Dnes měli jednoho navíc. Evidentně mezi ně nepatřil. Do hovoru zasahoval málo, ale do party jaksi zapadl. Byl stejně sešlý jako ostatní čtyři. Pes k němu často přičichl, jako by kontroloval, zda patří ke stádu. Malý nazrzlý ořeč: čím oni mezi lidmi, tím on mezi psy.

Toho dne nebyl na plovárně velký ruch. Slunce matně zářilo skrze okraje mra-ků, bufet byl poloprázdný, pár loďek váhavě šplouchalo vesly po šedé hladině.

„Hele – Kvacík – vím vo hospodě, kde dobve vavej! A bevou tam stvavenky!“ – téměř imperativně sděloval ten nejmenší, knírkatý mužík a bizarně zaměňoval hlásky „r“ za „v“. Kracík – plešatý a krevnatý strejdínek – netečně zív: „Opravdu?...“ a začali se dohadovat o ulicích a hospodách.

„A kam ty chodíš, kantorskej, nebo si vaříš sám?“ tázal se hubeňour s dlouhými sedými vlasy. Oslovil tím toho páteho, co tu byl navíc.

„Někdy školní jídelna, někdy si něco uklohním, jak se mi zachce...“



Řeč se stočila na drahotu a na hospodaření. Všichni byli vdovci, ten šišlavý starým mládencem. Hovor měl dlouhé odmlky. Starci nepotřebovali slov, jako by už vše bylo řečeno. Popíjeli teplající pivo a hleděli na hladinu. Možná, že tvořila projekční plátno, na které si promítali své vzpomínky a životy.

„Pánové, to dusno je děsivý...! Tak akorát na to aby mě klepla Pepka,“ povzdech dlouhán.

„Proč Pepka?!“ pochybovačně se otázel učitel, „co když to není žádná Pepina, ale čuprovni mladá a pružná ženská...“

„Prosímtě – už ti vedro leze na mozek! Mladá, jo? Ostatně, vono je to jedno...“ odpáčil mírně obézní děda v maskáčovém tričku.

„Luboš už to má taky za sebou!“ – hlásil dědouš s pleší obrostlou šedými řídkými vlásky.

„Kevej Luboš?“

„Přeci ten z Hradiště. Jako kluci jsme s ním tady chytali ryby.“

„Jo ten, jak řval na rybáře – berou...? Berou...? Na udičku serou!“

Všichni se zapitvořili, dávajice tak najevo zármutek i pobavení. Zešeřilo se. Dusno neustávalo. Plovárna se vyčistila, jen hukot v hospodě vzrostl. Ve vodě plavala jen jedna osoba, a ta se též blížila ke břehu.

„Hele, kantorskej zase usnul,“ konstatoval ten v tričku.

„No, to von skoro pokaždé, co tady teď sedáváme. Prej má něco s tlakem,“ hlásil čahoun a vyklepával nedopalek z velmi pročouzené dřevěné špičky. Chlapi se zvedli.

„Nechte ho sedět, stejně nespí nikdy dýl než deset minut. Občas usne i mezi řečí..., přijde pak za námi,“ ustanovil plešoun. Všichni se pomalu odebrali do hospody. Klimbající stařec osaměl. Pár kroků od něho vystoupila z vody plavkyně. Byla to mladá, statná žena s hezkým a přívětivým obličejem, krátce střiženými černými vlasy a v tmavých jednoduchých plavkách. Pobaveně přistoupila k spáči a usmála se tak – jak se usmívají dívky na starce. Vztáhla mokrou ruku, lehce se dotkla jeho paže. V ten okamžik se zablesklo a bouře se rozběhla.

Jedva dědkové vešli do krčmy, nastalo venku boží dopuštění. Všichni byli rádi, že nelze vyjít a že mají pádny důvod setrvat v hospodě. Několikrát dokonce došlo ke krátkému přerušení proudu, ale pivo teklo proudem bez přerušení, stejně jako potoky vody z deště. Později lijavec polevil a pak ustal úplně. Opilci zvolna vyšli přes rozmoklé pláže k domovům. Byla už tma a naši čtyři borci těžkým krokem dospěli k rozcestí u hráze.

„Doufám, že kantorskej nezмок..., taky moh za námi přijít do hospody,“ prohodil dlouhán.

„Víš, že nemá vád vámus! A když je moc nahulíno.“

„No nic, hoši, zejtra ráno to zkusím na malou rybičku támhle pod skalou...“ prohodil na rozloučenou krevnatý tloušťík. Všichni věděli, že má spadeno na kapitálního sumce, který sídlí právě tam. Pak se rozešli. Parkové svítilny matně ozařovaly větve olší, ze kterých kanuly mohutné krůpěje. Vzduch byl čistý a chladný.



Ráno bylo svěží a slunce vyběhlo radostně na bezmračnou oblohu. Hostinský si přivstal, neboť tušil, že na koupališti bude dnes plno. Pozotvíral všechna okna a vyšel na verandu utřít stoly. Lehký větřík čeril místy hladinu a protější břeh byl již osluněn. Krčmářovu pozornost upoutal člověk u vzdáleného stolku až u bufetu. Seděl k němu zády. Jeho modře kostkovaná letní košile byla úplně mokrá a přilepená k tělu. Pokročil k němu blíž.

„Hej – vy – je vám něco?“

Žádná odpověď. Přistoupil ještě blíž a obešel stolec. Člověk seděl velmi podivně. Jeho oči skelně zíraly kamsi přes vodu. Jednu ruku měl položenou na stole vedle püllitru naplněného dešťovou vodou, druhá paže trčela zahnutá vpřed. Tělo bylo studené a tuhé. Krčmář polkl na sucho: rigor mortis. Termín znal od jednoho medika se sklonem k alkoholismu. Zavolal záchranku. Přijela ihned i s policajty. Lékař tvrdil, že člověk musel umřít během bouřky, v momentě. Nikdo to nemoohl pochopit – prý měl v okamžiku smrti na klíně dospělou osobu – tedy nejspíš ženskou.

VLADIMÍR LIŠKA. Narodil jsem se 23. října 1938 v téměř nejvýchodnější výspě velkého Československa, tj. v městečku Rachov na Podkarpatské Rusi. Ještě v prvním roce mého života skončila existence první republiky a naše rodina, s mnoha jinými, se musela evakuovat do nově vzniklého protektorátu. Muselo se to uskutečnit cestou přes Maďarsko, neb nový Slovenský štát s námi nechtěl nic mít. Můj otec byl lesník – geometr, matka učitelka. Válku jsem s rodiči prožil v Poděbradech a ve Staré Boleslavi. V roce 1947 jsme se přestěhovali do Liberce, kde žiji dosud. Tady jsem vystudoval gymnázium (tehdejší jednatiletku), pak pedagogickou fakultu v Praze a posléze učil na školách v Liberci a blízkém okolí. Na vojně mě vlákali do KS, tehda jsem to považoval za správné a pro kariérní růst té-

měř limitující. Po srpnu 68 jsem v tzv. prověřkách veřejně sdělil komisi svůj názor na invazi, Jana Palacha a přítomnost cizích vojsk u nás. Za to jsem byl neprodleně vyloučen ze strany. Jakýmsi zázrakem mě nechali učit a nemusel jsem odejít do řemeslné výroby, jako můj vrstevník dr. Jan Šolc. Po převratu 1989 jsem pár let řídil školu U Soudu v Liberci se zaměřením na pomoc dyslektickým dětem. Od r. 2004 jsem v důchodu. Mou pedagogickou specializací byla biologie a geografie, byl jsem též propagátorem výuky ekologie na základních školách. Věnoval jsem se i praktické ochraně přírody na Liberecku, zejména v projektu Formica. Mé literární pokusy jsem dosud nepublikoval, měl jsem je v šuplíku. Budou-li se zdát někomu zajímavými a vydání hodnými, jsem ochoten tak učinit.

Veronika Smutná

Není zahrada, jako zahrada

„Už zase,“ pomyslím si, hned co ráno otevřu oči. Ani bych nespočetl, kolikrát se mi zdály ty prapodivné sny o kouzelné zahradě. Myslel bych si, že jsem zapomněl. Je to přeci tak dávno. Ale přesto s každou nocí přichází ten sen. Vidím nás, pět stejně vysokých kluků, z kterých já jsem neprávem považován za nejmenšího, jak vcházíme odemčenou brankou do zahrady. Na čemž samozřejmě není nic zvláštního. Ale právě v tomto bodě začne být sen prapodivným. Vidím mrzutého kocoura, který umí mluvit a rozhořčeně nám nadává. Psy, kteří umí mluvit a vyprávějí si různé příběhy. A v neposlední řadě velrybu, která nejen že samozřejmě také umí mluvit, ale navíc je vášnivou sběratelkou všech možných časopisů. Já vím, je to jen sen, a ty bývají mnohdy i zvláštnější. Ale já si jsem jist, že my jsme jako kluci do jakési zahrady chodívali. A každý den, když se probudím z tohoto snu, přemýšlím nad tím, co jsme tam vlastně celé dny dělali. Protože, smějte se mi, nebo ne, čím víc nad tím přemýšlím, tím míň se mi zdá být ten sen absurdním. Po této pravidelné ranní úvaze se vydám do mé velice nezázivné práce. Výhodou však je, že se nachází velmi blízko mému bytu, takže za chvíli už sedím ve své malé kanceláři, která je složena z jednoho psacího stolu, křesla, lampičky, na stěně visících hodin a hlavně ze spousty papírů, kterými se dnes musím prokousat. Je to práce nudnější než byste čekali, a čas při ní vůbec neutíká. Pohlédnu na ty již zmíněné hodiny a zděsím se, když zjistím, že tu dřepím teprve hodinu. Znechuceně odložím tužku a s myšlenkou, že by se měly zavést přestávky po každé hodině práce, si jdu připravit, dnes první, ale určitě ne poslední, hrnek kávy. Nepřítomně do sebe liji kofein a přitom myslím na zahradu. Zajímalo by mě, jestli si to ostatní vůbec pamatují. „Ale to se přeci dá zjistit!“ napadne mě najednou a běžím pro Zlaté stránky. Mezitím, co vyhledávám čísla kamarádů, nemůžu pochopit, proč jsem to neudělal již dříve. Možná to bude tím, že jsem nad tím nikdy nepřemýšlel s kávou v ruce. Nakonec se rozhodnu, že přemýšlení o všemohoucnosti kofeinu nechám na jindy. S hrníčkem kávy v jedné ruce a s mobilním telefonem ve druhé hledím na čtyři vypsaná telefonní čísla a jsem pevně rozhodnutý na jedno zavolat. Ale počkat... co jim řeknu? Neviděli jsme se už strašně dlouho. Nemůžu na ně jen tak vybalit, jestli si vzpomínají na nějakou mluvící velrybu v kouzelné zahradě. Bezradně se opět napiji kávy. A najednou mě něco (že by zase kofein?) přesvědčuje, že za pokus to stojí a že je to pořád lepší než neudělat nic. Toto si opakuji pořád dokola, když vytáčím první číslo. Do telefonu se téměř okamžitě ozve hluboký mužský hlas, v kterém já ale přeci jen slyším tenký dětský hlásek mého kamaráda z dětství. To mi dodá odvahy a po pár slušných a tradičních otázkách, které pokládáte člověku, s kterým jste se dlouho neviděli, mu povím vše o mých divných snech a nesmyslných pocitech. Překvapí mě, že na místo toho aby si ze mě dělal blázna,



se mi svěří, že má pocity obdobné a ví, o čem mluvím. Oba dva se shodneme na tom, že bychom se měli sejít a vypravit se do té zahrady pro klid duše ještě jednou. Stejně probíhal telefonát i s ostatními. A tak se stalo, že na pozítří stojíme všichni jeden vedle druhého před brankou jako kdysi. Hledíme na ni a přemýšlíme, vypadá zamčeně, ale to i tenkrát vypadala. Nakonec se odhodlám a zkusím ji otevřít. Sice zpočátku klade odpor, ale po chvíli mého snažení se se strašným skřípotem otevře. Vjdeme dovnitř. Jeden za druhým. Na každém z nás je vidět, že čeká něco velkého. To něco kouzelného, na co ani jeden z nás nemůže zapomenout. Nedivte se tedy našemu zklamání, když se nic zvláštního nestalo. Naskytl se nám pohled na naprosto normální, možná jen trochu víc zarostlou, zahradu. Když v tom kolem nás proběhl kocour a s ním i naděje. Že by? Vydali jsme se tedy za ním. Kocour se zastavil a s nechápavým výrazem ve tváři se na nás ohlédl. Čekali jsme. Doufali jsme. Protože my si byli jisti, že před deseti lety po nás tento kocour házel jednu nadávku za druhou. Tentokrát však jen zlostně zamňoukal, nejspíš rozhořčen tím, že jsme přišli jen okounět a ne ho nakrmit, mrsknul ocasem a zmizel ve vysoké trávě. Běželi jsme za ním. Prolezli jsme zahradu z jednoho koutu do druhého. Ba i do třetího a do čtvrtého. Ale narazili jsme pouze na starého keramického trpaslíka a u jezírka pod keřem na hromádku časopisů, vedle níž bylo pohozené staré zrezivělé kolo. Dodneška však nelitujeme, že jsme do té zahrady znovu šli. Uvědomili jsme si tehdy totiž něco moc důležitého. Ani před těmi deseti lety kocour, psi, ani velryba doopravdy nemluvili. Ne, velryba neměla brýle ze starého kola a neluštila křížovky. Doopravdy to nebylo. Doopravdy nebyla ani ta velryba, nýbrž velký kapr v jezírku. Ale my ji tehdy viděli. Tohle všechno jsme viděli díky naší fantazii a představivosti. Viděli jsme to, protože jsme tomu věřili. A i když bychom tomu chtěli věřit zase, nejde to. Nejde to, jelikož už toho příliš víme. Známe příliš mnoho faktů, přemýšlíme logicky a jde nám o to, co je doopravdy. Musí nám jít o to, co je doopravdy. A kouzlo staré zahrady doopravdy není. Není logicky podložené, proto ji můžeme spatřit jen ve snech. Sny totiž také nejsou logicky podložené. Také nejsou doopravdy. Užijte si tedy dobu, kdy ještě můžete být dětmi. Užijte si dobu, kdy ještě můžete vidět kouzelné zahrady!

Uveřejněná povídka je práce členky Literárního klubu **VERONIKY SMUTNÉ** (15 let), se kterou vyhrála celostátní dětskou soutěž ke 100. výročí narození Jiřího Trnky. Úkolem bylo vybrat si jednu postavu z knihy *Zahrada* a dále rozvinout její příběh. Veronika již devátým rokem navštěvuje ZŠ v Hejnicích. Mezi její zájmy patří hlavně psaní, je to takový její relax a způsob, jak ze sebe dostat vše, co

je pro ni v tu chvíli nadbytečné. S tímto svým koníčkem se zúčastňuje mnohých soutěží, leckdy i úspěšně. Nejraději má však poezii. Ráda ji píše, čte a někdy se ji pokouší i recitovat. Její velkou vášní je četba. Přečte s chutí snad vše, ale vrací se jen k takovým knihám, které ji opravdu zaujaly a zaslouží si místo v její sbírce. Má ráda pohybové aktivity, zejména tanec. Když začne psát, neumí přestat.



Kristýna Férová

STŘÍBRNÁ BROŽ

Každé ráno vychází
zlatý dukátek,
žluťoučký korálek,
co pluje na moři plném ostrůvků.
Když zlatý dukátek,
žluťoučký korálek,
ujde svou pout'
a setmí se,
vyjde stříbrná brož
připíchnutá na inkoustově černém,
sametovém roucho,
která vychází,
společně se střípky skla.

Každé ráno, každý večer
střídají se záře andělů
a temné myšlenky d'ábla.
Každý večer, každou noc
cizinec natáhne temné roucho,
které zastíní zářivě žlutou
skleněnou kuličku.
Každé ráno, každý ranní rozbřesk
andělé spálí temné roucho,
které odkryje zářivě žlutou,
skleněnou kuličku.

SNĚHOVÁ VLOČKA

Lehké peříčko,
bělostné a skvostné jako labuť,
padající na zem.
Lehké peříčko,
čisté jako neposkvrněná duše.
Lehké peříčko
sněhová vločka.
Majetek nebe,
majetek andělů.

KRISTÝNA FÉROVÁ. Ahoj, jmenuji se Týna, mám dlouhé zrzavo-hnědé vlasy a pihy. Má oblíbená barva je fialová. Co se týká školy, moje oblíbené předměty jsou: čeština, sloh, výtvarka, vlastivěda a hudebka. Ráda píše básničky o všem

možném a také příběhy, nejraději sci-fi, detektivky nebo pohádky. Chodím do knihovny ve Vesci a do krajské knihovny v Liberci. Knihovna ve městě je úžasná tím, že si tam půjčím knihy a přitom můžu přečíst své věci ze šuplíku.



Literární klub

Uveřejňujeme první část ročníkové práce bývalého člena Literárního klubu Vladimíra Vacátka, který na počátku roku 2004 zpracoval jeho historii. Přestože jde o práci již osm let starou, jedná se o první ucelené „dílo“, pojednávající o klubu, a také dosud jediné.

Literární klub při Krajské vědecké knihovně v Liberci (dále jen LK) je volné sdružení mladých lidí s úzkým vztahem k literatuře, zejména pak k vlastní literární tvorbě. Autoři se rekrutují z řad žáků základních, středních i vysokých škol. Nad svými díly se každý měsíc s výjimkou letních prázdnin schází s lektory Jiřím Janáčkem, Vladimírem Píšou a Ludvíkem Středou.

Zázemí pro fungování klubu pak ochotně poskytuje Knihovna pro děti a mládež Krajské vědecké knihovny. Tam se také každé druhé úterý v měsíci s výjimkou letních prázdnin konají schůzky klubu. Nejdříve od roku 1995 ve staré budově Státní vědecké knihovny na náměstí Dr. Edvarda Beneše; poté, co byla pro veřejnost otevřena takzvaná Stavba smíření na místě bývalé synagogy, se LK automaticky přesunul do nové knihovny.

Mimo pravidelná setkání se autoři LK schází při různých příležitostech, zejména autorských čteních či dalších literárních pořadech. Jednou za rok nebo dva, shromáždí-li se v archivu dostatek materiálu a podaří-li se sehnat finanční prostředky, vydá LK reprezentativní výbor své tvorby v novém almanachu.

Průběh setkání bývá podobný. Autoři čtou své nové básně i prozaická díla, jejich kolegové je tu více, tu méně kriticky hodnotí. Pohled těch zkušenějších uživatelů psaného slova pak zastupují lektori – kritik a vyučující českého jazyka Jiří Janáček, kritik a dětský psycholog Vladimír Píša a spisovatel Ludvík Středa.

Členství a stejně tak účast na akcích LK je založeno na principu dobrovolnosti. Autoři nejsou nuceni pokaždé přijít či přečíst nový text. Lektori více oceňují zřetelný posun ve tvorbě i životě autora; pozorují, zda se autoři od minule nějak poučili. Práce pak knihovna archivuje.

Jak se autoři do LK dostávají?

Nechme promluvit některé z nich:

„Byla to paní Hercíková, která mě dokopala k odeslání básniček do soutěže Máj, měsíc poezie. Na tu jsem vzápětí zapomněla a o to příjemnější bylo překvapení, že jsem se v ní umístila. Dáša Helšusová mě pak při vyhlášení pozvala na klub a od té doby tu pokaždé sedím, poslouchám dílka a výborně se bavím,“ prozrazuje Iva Dvořáková.

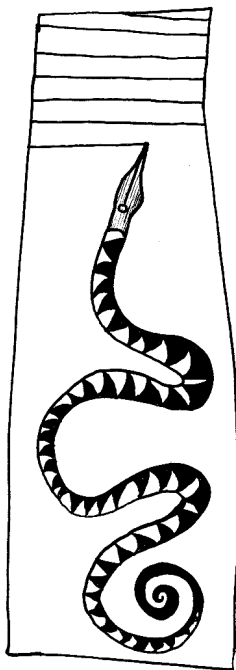
„Informaci o tom, že je v knihovně literární klub, jsem dostala od své učitelky češtiny Urbánkové; byla první, kdo moje výtvořky četl.“ Marcela Mičochová.

„Já jsem se do klubu dostala přes Honzu Zrnovského (další z členů LK, pozn. aut.), který mi to řekl a doslova



mě tam zavlekl, protože jsem se hrozně styděla.“ Kristýna Bělecká.

„Někdo se třeba jen potřebuje vypo-
vídat, zkontaktovat se sobě rovnými.
V klubu lze přecíst vše, nikdo samo-
zřejmě neříká, že to je vždycky litera-
tura,“ říká Jiří Janáček. Základ je stále
amatérský, lektori do světa literatury
pouze pootevřávají dveře. Projít jimi však
musí autoři sami. Ambicí lektorů totiž
rozhodně není vycvik nových spisova-



telů, byť by samozřejmě byli velice rádi,
kdyby z řad klubu nějaký vzešel. Jiří Ja-
náček dodává: „Chceš radu, jak napsat
geniální dílo? Tu ti v Literárním klubu
nikdo nedá, můžeš jít domů.“

Co lektorským radám a celkové atmo- sféře opět říkají někteří z autorů?

„Na první dojem sympatičtí pánové
Středa a Janáček a skvělá Dáša (Hel-
šusová, pozn. aut.), lidé, kterých jsem si
začala velmi rychle vážit a mít je ráda.
Příjemná atmosféra klidu, tvořivosti,
hraní na klavír a recitování. Zkrátka:
nebýt klubu, nejsem taková, jaká jsem,
a nemám v sobě, co v sobě mám.“ Kris-
týna Bělecká.

„Díky pánům Píšovi, Janáčkovi
a Středovi už většinu svých dílek nespá-
lím, ale seškrtám a hrdě vystavím.“ Iva
Dvořáková.

„Jak jsem tam (do klubu, pozn. aut.)
vlezl, hned mi bylo jasné, že tak nějak
nezapadnu. Všichni se strašně mračili
a četli o tom, jak by si nejradši podře-
zali žíly, jak by chtěli souložit v žitném
poli, psali o pavoucích, sem tam se mihl
i nějaký ten Ježíš Kristus. Někteří si
ventilovali svoje pubertální boly, jiní
chtěli být zajímaví, našlo se několik
grafomanů a nějaký ten exhibicionista.
A konečně i Jiří Lahvička a Miroslav
Hejduk, autoři, kteří mě oslovili.“ Pa-
vel Novotný.

„Už jsem byl na gymnáziu a pokoušel
se rozvíjet své jazykové nadání k psaní
povídek a různých jiných textů. Potře-
boval jsem se ujistit, zda to, co dělám
a jak tvořím, je správné. Čekal jsem po-
sudek od odborníků, neboť kamarádi,
spolužáci a učitelé má díla sice rádi četli,
avšak nikdo nebyl schopen podat k nim
fundované vyjádření. Bohužel jsem se
v LK nesetkal s ničím jiným, než s čím
jsem se mohl setkat všude jinde. LK je
pro mě místem, kde se dá příjemně po-
povídat s ostatními, popřípadě získat



možnost publikovat svá díla veřejně. Avšak pokud jde o udílení rad začínajícím autorům, pak si myslím, že tuto funkci neplní, ač právě ta se mi jeví jako nejpodstatnější.“ Petr Hylák.

„Odborné vedení je důležité: člověk se dozví, jak se co píše; co je dobré, co sklouzává do aforismu, popřípadě kde se úplně vytrácí myšlenka. V klubu jsem našla své bratry v triku, tedy lidi, kteří také psali, a někdy jsme i bouřlivě diskutovali. K tomu neodmyslitelně patřila proteplená, pohostinná a otevřená atmosféra. Člověk zde mohl vždy načerpat něco sil. A nejen tvůrčích.“ Marcela Mlčochová.

Jako každý jednotlivý autor v něm se i LK tu méně, tu překotněji vyvíjel. Rozvoj klubu je však do jisté míry dán právě vývojem jeho členů.

Etapy vývoje Literárního klubu

Literární klub by se na první pohled mohl zdát stále stejný. V jeho historii však došlo k několika momentům, které nebude na škodu si připomenout: například rozdělení klubu na mladší a starší skupinu, k jistému posunu došlo i při přemístění klubu do nové knihovny, zřetelná změna pak nastala při odchodu první klubové generace. Jednotlivá stadia vývoje nemají ostré hranice, tato práce dělí historii klubu do tří etap; podle toho, čím jsou jednotlivá období pro LK charakteristická.

LK vznikl na podnět tehdejších knihovnic Dagmar Helšusové a Jany Pavlíkové a poprvé se sešel na podzim 1995. Předcházelo tomu vydání almanachu vítězných prací prvních tří ročníků (1993, 94, 95) literární soutě-

že Máj, měsíc poezie. K účasti v klubu byli vyzváni úspěšní soutěžící. Nešlo (a nejde) samozřejmě o jedinou možnost vstupu do klubu: záhy knihovna „rozhodila sítě“ po vyučujících českého jazyka, samotní účastníci poté přiváděli své podobně zaměřené známé.

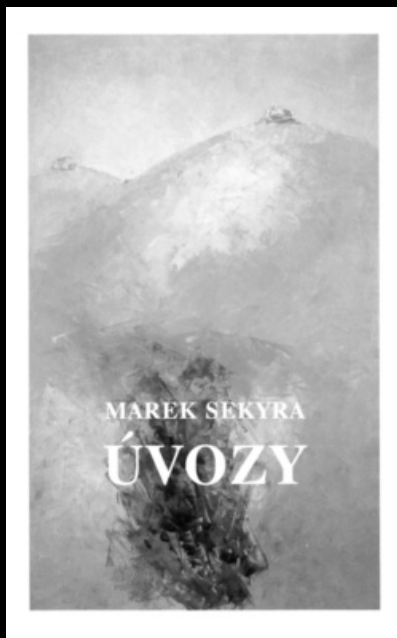
Prvními lektory byli spisovatelé a básníci Ludvík Středa a Jiří Žáček. Druhého jmenovaného záhy nahradili kritik a vyučující českého jazyka Jiří Janáček a dětský psycholog a kritik Vladimír Píša.

Lektoři se shodují na tom, že kvalita příspěvků má kolísavou úroveň a za autorsky nejsilnější klubovou generaci dodnes považují tu první: patřila sem například Kristýna Bělecká, Jan Zmovský, Markéta Babóová, Ota Dymokurský, Lukáš Veselý, Martin Slavík a další. „Člověk je ale prostředím klubu každopádně kultivován, získává větší vztah ke knize, ke kultuře vůbec a tím i k celé společnosti, z řad klubu nikdy nevzešel žádný grázl,“ doplňuje s úsměvem Ludvík Středa.

Počet autorů docházejících na klubová setkání se záhy rozrostl a nezahrnoval už jen starší středoškoláky: objevovali se zde stále mladší a mladší lidé. S růstem počtu autorů logicky ubýval čas na jednotlivá díla a zvláště pro ty mladší pak bylo těžké pozorně sledovat kritické debaty nad verši těch sedmnácti- a osmnáctiletých. Na přelomu let 1997 a 1998 se tedy klub rozdělil na dvě „party“, starší a mladší. Ti mladší se pak začali scházet o hodinu dříve než ostatní, i oni časem logicky přestupují do té starší skupiny.

pokračování přístě...

Marek Sekyra – Úvozy



Po druhém přečtení Úvozů Marka Sekyry se mi vybavila zasutá věta ze šedesátých let. Byl to tuším Jan Lopatka, kdo napsal, že Richard Weiner je stejně dobrý básník jako Jaroslav Seifert a František Hrubín, ale nikdy nebyl milován, široce uznáván, protože nikdy nic neobásňoval, neopěvoval. Omlouvám se za nepřesnou citaci.

Asi za to mohou prorežimní básníci, kteří si v nedávné minulosti k opěvování naší přírody a k radostnému přitakání životu přilepili víru v socialismus, a tak si zajišťovali máslo na chleba, ale kvůli tomu se jakékoli opěvování i hledání něčeho pozitivního z poezie posledních dvaceti let vytratilo.

Marek Sekyra v básni Poslepu vidím (České středohoří) píše: „S řekou odtéká za obzor – veškerý smutek, cítím ten proud – a nemohu se nadechnout, – umačkán samou láskou kopci, – a přeci šťastný, věčné dítě – poslepu tím krajem provodím tě.“ V básni Na cestě z Tisé na Sněžník zase píše: „...„Listy jak lodě zamrzlé v ledu – žebra trupu již prosvítají a mně svítá, je přimrzlé vše – i moje srdce k tomu kraji.“ V básni Jizerské hory říká: „Močály tiché jako stíny – a víla řeky, ta dcera hor – do ostríc sype iseriny – a láká hledače za obzor.“

Sekyra má, jaksi nemoderně, krajinu dětství i krajinu, kterou objevuje na svých toulkách, rád a nestydí se za to. V Zasutých vzpomínkách z půdy dokonce píše: „Pro vostrou vodu jedu k Třtici – kde pramen tryská – ze dna vzedmut, hned zas nící – do svých nádob nabírá ji – se mnou javor, dub a líska. – Zde spíš než jinde jsem jak v ráji.“ A v básni Český ráj je: „I dívky nejlíp pískem voní – když kůži dřou si při lezení.“

Dnes poezii čtou hlavně ti, co ji sami veršují, jen oni dokážou vychutnat její finesy a kouzla, ale Sekyrový verš jako by se díky své relativní srozumitelnosti vracely do časů, kdy poezie hlásala národní program a oslovovala široké posluchačstvo. Žijeme v informační éře, díky internetu můžeme vidět celý svět, ale jen na obrazovce. Ve sbírce Úvozy jsou popisována i místa, kde jsem někdy byl, při čtení mě napadlo, kam všude bych se měl vrátit. Nejdřív ale musím vypnout počítač. Sekyra

asi po cestě kolem Labe v Krkonoších, kde ho pocákala vodní tříšť, píše: „Pak budeš čistý jako pramen – co stéká jak

pot obru z ramen – jenž zkameněl tu výškou zmámen.“

Otto Hejnic

Bohumil Nuska: Malé příběhy

Prof. PhDr. B. Nuska (1932) je jedním s posledních polyhistorů, jak nejlépe poznáme z jeho 460stránkového rozhovoru s Radimem Kopáčem (2010). Prvně vydal Hledání uzlu (1967), dále Padraikův zánik (1997), vedle drtivého Tance smrti (2002) o věcech posledních bukolicky líčí krajinu dětství v Ptačím údolí (2004). Myslím, že jeho nejčtivější knížkou jsou právě tyto Malé příběhy, psané od roku 1966. Mají rozsah od několika řádek, většinou kolem stránky, až po několik listů. Na malé ploše je Nuska koncentrovaný. Jak říká, život má tisíce faset, proto se setkává v knížce metafyzické zamyšlení vedle pustého drbu, kdy si dvě přítelkyně povídají o milencích. Jsou tu nostalgické postřehy, když se balí pouť se stánky a lochnesskami, nebo v pojednání o tajemstvích skříní, texty o věcech, například o kalamári.

V cyklu Společenská kronika autor nešetří zamilovávající se starší pány ani „znalce vín“, ironizuje konformisty ze zásady a dovede lidi charakterizovat podle oblečení, podobně jako paní a dívky. Autor zjišťuje, že Dekoratívno bývá duté, dokonce i v případech akademických funkciónářů. Přidává trochu poučení, prvního Céladona popsal Honoré d'Urfé v 17. století. Řadu svých postavíček ale má autor rád, na-

příklad bouřlivě popíjejícího provinčního malíře nebo nemluvného účetního, který si představuje, že je důležitým výmluvným diskutérem. Dámské matiné a další texty o diskutujících ženách jsou značně jedovaté, pokud píše o jedné, někdy se i rozplývá, ale jak je jich skupina, nenechá na nich nitku suchou. Taktéž tepe svůdníky, kteří rozumějí ženské duši, dokonce jeden dostane přes hubu. V Lázeňských serenádách a následujících textech autor brilantně vystihuje dekadentní prostředí a touhu po čtyřicítce si ještě něco užít, podobně v několikadílném Mečírku – večírku, kdy dvojice pánů nakonec podlehne alkoholu a našťvané dámy je vyhodí, Nuska s vtipem a nadhledem popisuje frivolní až lascivní děj. Ženské hrdinky se obvykle telefonem svěřují přítelkyni, jako mladičká dívka, která si pořídila prachatého starého milence.

Co autora vyloženě irituje, je lidská blbost, ztráta smyslu života, to když popisuje periferijní luzabarák a jeho obyvatele. Odpolední veselí ve čtvrté cenové skupině ještě chápe. Pro půlnoční scény tamtéž či vztah notorického opilce k matce svých dětí nebo další degradace lidskosti má slovo habet nebo horribile visu – je strašné to vidět.

Přímo o sobě nepíše, ale cyklus Padraikovo zrcadlo, kde jsou například

Hrůzy, hrůzy, asi vznikal v 70. letech, zachycuje deprese člověka, který se ocitl na dně a všechno na něj padá. Pomůže mu tvorba? Bůh? Někde musí být „modré letní nebe“, jenže zatím stav mysli je „bezvýhodnost a pustota v duši“. Napadá mě Ferdinand Céline a Schormův film *Návrat ztraceného syna*. I v pozdějších letech, v cyklu *Obětiny*, se autor zamýšlí na spisovatelství: „Jenže, co když místo očekávaného veledíla vypadne toliko – tichý pšouk?“ A podobné pochyby má pan Mulous, hledající velkou syntézu.

Až v poslední třetině knihy dochází u autora ke smíření, Kolotok neboli návraty začínají popisem stromu v ročních dobách. „...v návratech ročního cyklu je přece i mládí, jež jako ohnivý věnec pluje ustavičně vysoko na obloze! Vždyť cyklus, toť trvání.“ Na pomlácených sochách zpívajících renesančních andělů už autor nevnímá dílo zkázy, ale dochází k apoteóze sochařství, hudby i umění vůbec. Následují úvahy o čase, knihách a knihovnách. Zdálo by se, že jde o zmoudření na stará kolena, jenže autor také viděl nádhernou „pozdne letní krajinu let šedesátých, století dvacátého“. Vnímá mystérium nekonečné nebeské modře, smíšené se slunečním zlatem. Dnové četby, objevování německých romantiků, se prolínají s putováním po Jizerkách.

Obecně platí, že když autor pojmenuje známé místo, tím ho čtenáři přiblíží, Nuska ale dál říká barokní palác, který i popisuje, kde se scházela jeho parta čerstvých absolventů – Čtvrtá dimenze a bavila se. Autorem neurčená budova stojí dál, „Ve vzpomínkách však mýtus barokního paláce a jeho nezapomenu-

telné dimensní svobody zůstává a dosud stále trvá“. Podobně přesněji neurčeno je Nuskovo Ptačí údolí a neurčené je i místo Osady Věčného Mládí z knihy.

Prostě a čistě jsou napsány Matčiny brýle a vzpomínka na bratra Oldřicha, i v dalších textech se autor vyjadřuje jako pokorný katolík. Za větrného dne je báseň v próze, ale myšlenkově vychází z taoismu nebo zenu. Kousek vedle najdeme *Poznámky k Doudlebsku*, což je poctivý místopis jako od Stehlíka. U meditativních pocitových textů v závěru knížky se smíření střídá s exaltací, například v *Očekávání*, svět je nádherný v Úniku a v *Touze*, existuje dokonce magická *Galaxie dávných souhvězdí*.

Některé z malých příběhů jsou jako pohlazení, jiné jsou žertovně kratičké vhledy do všedního života, další zachycují duševní stavy šťavaného jednotlivce. Hnis a hnus se valí z hospody páté cenové skupiny, což je popsáno mrazivě realisticky. Přichází závěrečné hledání harmonie, jenže do hymnické hudby sfér je přimíšena bezvýhodná přízračná *Životní derniéra*.

Co autor přináší úplně nového? Objevuje další možnosti češtiny, až po vymýšlení nových slov. V úvodním textu *Probuzení* píše: „Chrr, šví, chrrrr, šví.. tu lehké připoprobuzení a poté znovu usnutí“... „Jak blahodějně! Přímou blahověstné. Dobrověstné.“ Co čtenářům vzkazuje? V závěrečném textu píše: „Ano – jako fénix vždy znovu znovu-povstáváme, ó bratři a sestry!“

Malé příběhy mají 360 stran a vydalo je pražské nakladatelství Fra v edici Česká próza.

Otto Hejnic



Křest česko-německé čítanky

Naše krajina slov –
Unsere Wortlandschaft



Konal se v pondělí 13. února 2012 od 18 hodin v knihovně v Liberci. Úvodem moderátor Vladimír Píša představil knihu a pak zpovídal jejího editora Jana Šebelku, který řekl: „Zatímco v minulých letech Kruh autorů Liberecka (KAL) uváděl na stránkách sedmi Kalmanachů a třiceti Světliků německé autory, mající vztah k Liberecku, dnes představuje české autory a výtvarníky regionu v česko-německé čítance, aby si německy hovořící mohli udělat představu, jak se na Liberecku píše a maluje. Nepředstavuje novinky, ale výběr z toho nejlepšího. Kniha bude také praktickou pomůckou studentům a učitelům obou jazyků i všem, kteří se německy a česky učí.

Publikace vznikla za přispění Euro-regionu Nisa, Evropského fondu pro regionální rozvoj a programu Cíl 3.“

Roman Karpaš a kurátorka liberecké galerie Markéta Kroupová uvedli, že do knihy byli rovněž vybráni žijící malíři a grafici mladší a starší generace, takže jak literární, tak i výtvarná část česko-německé čítanky podává co nejširší obraz kultury v libereckém regionu.

Následovalo autorské čtení. Otto Hejnic uvedl povídku Nastěnka Sloaneček, Marek Řeháček lyrickou prózu Kosení prastaré louky. Verše zazněly v obou jazycích. Po Milanovi Hrabalovi četla překlad jeho básně Róža Domašcyna, která německy uvedla také přírodní lyriku Marka Sekyry. Překlady veršů Stanislava Kubína a Luboše Příhody četl Erwin Scholz.

V průběhu večera byly na plátno promítány ilustrace z čítanky.

Předseda Kruhu autorů Liberecka Luboš Příhoda pozval k vlastnímu křtu ředitelku liberecké Krajské vědecké knihovny Blanku Konvalinkovou, překladatelku Róžu Domašcynu a další překladatele a autory. Každý z přítomných si odnesl česko-německou čítanku Naše krajina slov domů, padesát výtisků odvezl Rolf Hill do Žitavy.

Dostavilo se na čtyřicet posluchačů, je škoda, že mrazivé počasí a nemoci zabránily hojnější účasti autorů a výtvarníků. Spojení českých a německých textů s promítanými artefakty se doopravdy podařilo.

Otto Hejnic

Nejvěrnější čtenářky KVK



Vlasta Blažková, která knihovnu navštěvuje od roku 1944, spolu s paní Alenou Procházkovou (od r. 1950) a paní Vlastimilou Žídkovou (od r. 1948).

Nejvěrnější čtenářka roku 2012 Libereckého kraje



Paní Dana Cećová (třetí zleva) ze Semil, která navštěvuje knihovnu již od roku 1937.

Krajská vědecká knihovna v Liberci (KVK)

e-mail: library@kvkli.cz

www.kvkli.cz

Kruh autorů Liberecka (KAL)

e-mail: jakub.sebelka@volny.cz

http://mujweb.cz/www/kallb

ISSN 1214 - 2751

Bibliothek Liberec
Knihovna Liberec
Library Liberec

*Vedle vrcholků krkonošských a jizerských objevila se v Čechách
Mnozí odvážlivci, když se octli na počátku velikolepého měsíce června*

V zámku bylo práce a běhu o překot.

Pamatuji to jako dnes, ač od té doby uplynula třetina století.

*Blázniviny se rozsévají
Sem, knihomilče, knihu zvláštní ždáš-li míti!*

Who's there? Stanu se menším a ještě menším, až budu nejmenším na celém světě. Nothing is there.

Die Welt ist alles, was da ist.

A me, mamó, adarig džav, so me tuke adaj mukha.